

NR. 2 - JUNI 2009

ÅRGANG 12

Lapprosen

MEMLEMSBLAD FOR DEN NORSKE RHODODENDRONFORENING

Lederen har ordet

Jeg vil først få takke for blomster og hilsener i anledning min alvorlige sykdom. Mitt store mål da jeg ble syk, var å trene meg opp igjen slik at jeg var klar til neste hagesesong. Dette har jeg lyktes med, og har siden tidlig i mars vært i større og større aktivitet ute.

Dernest vil jeg rette en stor takk til resten av styret, og spesielt til nestleder Olaf Hammersland. Alle har bidratt til at styret har fungert under min sykdom, og Olaf har i denne perioden fungert som leder, selv om jeg har deltatt på alle møtene siden nyttår.

I skrivende stund har vi passert 1. mai. Her i vest har det vært den fineste rhododendronvåren jeg kan huske! Det har vært en utrolig flott blomstring, uten at nattefrosten har vært til nevneverdig skade. Hos oss begynte det med *Rh. eclectum* den 16. mars. Siden har det gått slag i slag, til det pr. i dag står på sitt beste. I Arboretet har også artssamlingen blomstret sjeldent bra. Det er med et lite snev av vemod vi nå skal reise østover på Sverigetur og årsmøte. Forhåpentligvis kommer vi tilbake med nye og gode impulser til hage-arbeidet.

Vi ser frem til å møte igjen våre tidligere tur-

kamerater på turen til Syd-Sverige. Selv om turen ble til etter forslag fra undertegnede, vil jeg fremheve det store arbeidet som Olaf og hans fru har lagt ned i planleggingen. Resultatet er blitt en spennende tur til en forholdsvis rimelig penge.

Når det gjelder planteimporten fra Skottland, så ble ikke den gjennomført som planlagt. Grunnen var at Torbjørn Gjesteland like over nyttår falt på isen og skadet seg stygt. Han fikk alvorlige lammelser som følge av fallet. Han er nå i ferd med å få en del av førligheten tilbake, og vi håper selvsagt at han etter hvert vil komme i best mulig form igjen. Våre tanker er i alle fall med ham.

Til slutt gratulerer vi med et nytt lokallag i for- eningen. I Rogaland har de startet opp avdeling SørVest, og på skipingsmøtet ble Reidar Vigrestad valgt som leder i interimstyret. Nå er det opp til årsmøtet å godkjenne det nye lokallaget. Foreløpig ser det ut til at oppslutningen er stor, noe vi også registrerer gjennom økt medlems- mengde i Rogaland.

Ha en trivelig rhodosommer!

Harald Kårtveit

Styrets sammensetning

Leder:

Harald Kårtveit, Kårtveit,
5363 Ågotnes
tlf. 56 33 47 88 / 97 77 60 50
haraldkartveit@hotmail.com

Nestleder:

Terhi Pousi, Mildev. 116,
5259 Hjeltestad
tlf. 55 22 95 08
terhi.pousi@bm.uib.no

Sekretær:

Lin Didriksen, Slettebakksveien 44,
5093 Bergen
tlf. 99 02 72 72
ldidrik@gmail.com

Kasserer og medlems- register:

Bjørn S. Rasmussen, Storhilderen 42,
Postboks 35, 5341 Straume
tlf. 56 33 09 65 / 93 21 35 79
bjorgvar@online.no

Styremedlem:

Torstein Borg, Tveit,
5694 Onarheim
tlf. 53 43 50 77 / 91 18 38 34
torstein@rhodomania.no

Varamedlemmer:

Leder Rhododendron Øst:

Øyvind S. Aasheim,
Maridalsveien 84, 0458 Oslo
tlf. 22 37 75 15

oyvind7aasheim@gmail.com

Leder Rhododendron Sør:

Audun Arne, Eikevn.3, 4824
Bjorbekk auduarne@frisurf.no
tlf. 37 09 49 40 / 97 54 00 21

Leder Rhododendron SørVest:

Reidar Vigrestad, Rundveien 17,
4362 Vigrestad
tlf. 95 03 60 58
reidar.vigrestad@lyse.net

Frøforvaltere:

Torstein Borg, Tveit,
5694 Onarheim
tlf. 53 43 50 77 / 91 18 38 34
torstein@rhodomania.no

Jan Valle, Espeland,

5912 Seim

tlf. 56 35 17 82

jankvalle@yahoo.no

Internettredaktør:

Vidar Winsnes, e-post :
viwins@online.no

Ny avdeling SørVest	4
Tidlige rød blomstrende rhododendron - Av Per M. Jørgensen	6
Hideo Suzuki 90 år – Av Gunnar Gilberg	9
Rhododendronarter introdusert siden 1980 – Del 2 - Av Peter Cox. Oversatt og bearbeidet av Ole Jonny Larsen	10
Planteimport våren 2009	15
Frøekspedisjon til Nordvest-Yunnan, Kina - Av Remi Aleksander Nilsen	16
Lyngtege – Av Brita Toppe og Trond Hofsvang, Bioforsk Plantehelse	22
Rhodo Vest på hagemesse i Aremum – Av Gunnar Breivik	23
DnR – Årsmøtesamling og omvisninger - Av Kari Marie og Harald J. Aandstad	24
Oppfordring fra redaksjonen: Ta pennen fatt!	25
Informasjon fra DnR (hovedforeningen)	
- Nye medlemmer	25
- Årsmelding for 2008	26
- Regnskap for 2008	27
- Protokoll fra årsmøte 9. mai 2009	28
Informasjon fra DnR avd. Øst	
- Referat fra årsmøte 25. april 2009	29
Informasjon fra DnR avd. Sør	
- Protokoll fra årsmøte 12. mars 2009	30
Informasjon fra DnR avd. Vest	
- Protokoll fra årsmøte 17. mars 2009	31

FORSIDEFOTO: *R. dendrocharis*. Foto: Thorolf Juvik.

BAKSIDEFOTO: Olav Tjore (1930 – 1998) omgitt av *Rh. barbatum*. Livsverket hans er den velkjente og vakre Tjorehagen på Radøy nord for Bergen. Foto: Jan M. Lillebø, Bergens Tidende.

Lapprosen

utgis av Den norske
Rhododendronforening
Postboks 1325, 5811 BERGEN

www.rhododendron.no

Redaksjon

Redaktør Jan Rune Hesjedal
jan.rune.hesjedal@online.no tlf. 56 30 61 19

Bente Borghild Hauge
blomsterbente@broadpark.no tlf. 55 10 17 41

Sekretær Kirsten Marie Storheim
kimasto@online.no tlf. 56 37 11 87

Neste nummer

av Lapprosen kommer i november 2009. Stoff til bladet må være redaksjonen i hende innen 10. oktober, og kan sendes til Jan Rune Hesjedal, Lepsøyeneset 106, 5216 Lepsøy. Bruk gjerne e-post til redaksjonen, se adresser til venstre. Bilder sendes i høyeste oppløsning, og helst på CD, eller etter avtale

Ny avdeling SørVest

Tekst og foto av Reidar Vigrestad

Etter stiftelsesmøte 24.03.09 har Reidar Vigrestad sendt følgende melding til medlemmene i Den norske Rhododendronforening som sokner til avdeling SørVest:

Det har pågått samtaler om å opprette en avdeling av Den norske Rhododendronforening i Rogaland, som skal omfatte Haugalandet / Ryfylke / Jæren og Dalane.

Området har stor fysisk avstand fra de andre avdelingene i Bergen (Rhodo Vest) og Sørlandet (Rhodo Sør). Derfor har det vært lite praktisk for medlemmene i Rogaland å delta på lokale møter og tilstellinge.

Det har vært arbeidet lokalt i ca 1 år for å legge til rette for en ny avdeling sammen med kontakter tilknyttet Den norske Rhododendronforening.

Vi har valgt å kalle avdelingen for Rhododendron SørVest.

Videre har vi vært så heldige å kunne samarbeide godt med Rogaland Arboret på Sandnes. De har stilt et

område i Arboretet til disposisjon, der den nye avdelingen har tatt på seg å bygge opp en artsamling for *Rhododendron*. Arbeidet med å skaffe plantemateriale er allerede i gang, og vi planlegger en planteplan sammen med Arboretet, der vi håper å kunne få flest mulig av de mer sjeldne artene.

Det er også ønskelig at stedet kunne bli en samlingsplass for medlemmene til hygge og inspirasjon. Vi er blitt enige om at laget kan disponere lokaler i Arboretet for å avholde møter etc.

På stiftelsesmøtet den 24.3.09 møtte det opp ca 25 personer. Det var foredrag og lysbilder fra en rhododendrontur til Nepal. De fremmøtte fikk ny inspirasjon til dyrking av forskjellige arter av *Rhododendron*.

Det ble videre valgt et interimstyre som skal fungere frem til det ordinære årsmøtet våren 2010.

Bildene viser området i Rogaland Arboret som skal tilplantes med arter. Det er allerede plantet bl.a. *Rh. hodgsonii*, *Rh. macabeaenum*, *Rh. kesangiae* med flere.

Disse ble valgt:

Leder Reidar Vigrestad, Rundveien 17,
4362 VIGRESTAD
Tlf. 95 03 60 58 / reidar.vigrestad@lyse.net

Nestleder/kasserer Thomas Larsen, Prestveien 39,
4312 SANDNES
Tlf. 90 86 74 00 / thomas.larsen@halliburton.com

Sekretær Olga Nese, Aug.Jacobsensgt. 19,
43490 BRYNE
Tlf. 90 97 16 83 / olga.nese@lyse.net

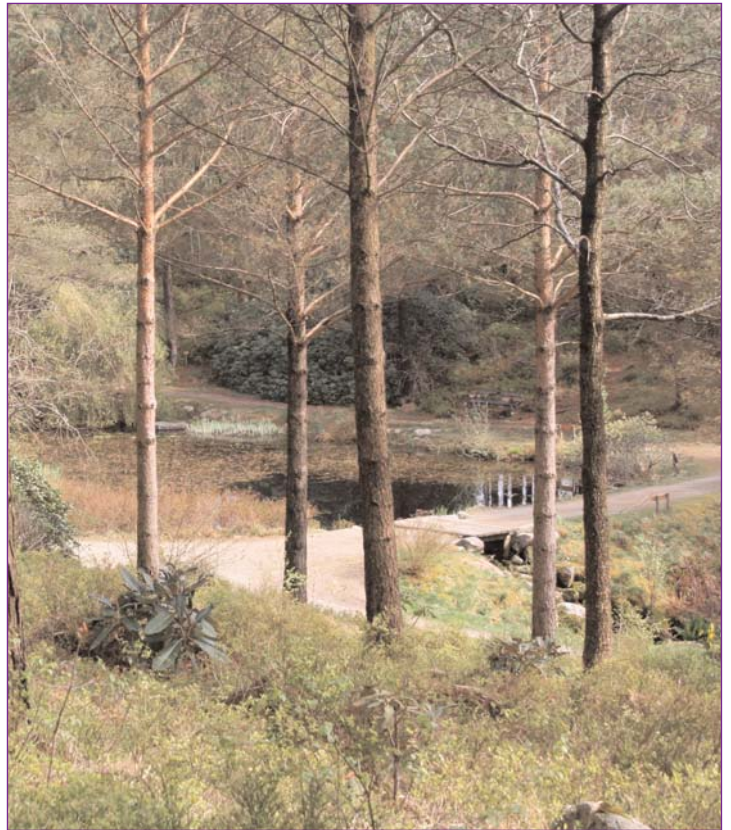
Styremedlem Oddbjørn Fosse, Malmveien 16,
4340 BRYNE
Tlf. 97 11 65 13 / oddbjorn.fosse@gjesdal.kommune.no

Varamedlemmer:

Tone Fosse, Bispeveien 3, 4325 SANDNES

Aslaug Meisland, Gravarskroken 1, 4327 SANDNES.

Vi oppfordrer medlemmene å ta kontakt med styret dersom du har spørsmål.

Program 2009 for avd. SørVest

27. mai

Hagevandring. Vi starter hos Reidar Vigrestad, Rundv. 17 kl. 18.00.

Hagen er på ca 1.5 daa ++ med en del små og store *Rhododendron* og andre planter og stauder. Det meste er selvprodusert fra stiklinger og frø.

De som kommer fra nord, kan møte på Shell-stasjonen på Bryne ved Rv 44 kl. 17.30.

Etter en tid på Vigrestad kjører vi tilbake til Bryne og besøker Oddbjørn Fosse sin rhododendronhage i Lyngbakken. Her er også alle plantene frøsådd og finnes i alle størrelser.

Vi vil også besøke naboen, Gunnleiv Edland, tidligere gartner i Time kommune. Han har en liten rekkehushage på ca 125 m², men har fått plass til over 100 rhododendron.

(Red. anm.: Taes med selv om datoen er passert når bladet kommer ut)

16. september kl. 19.00.

Medlemsmøte i Arboretet.

Tema: Formering. Stikking, såing, poding.

11. november kl. 19.00.

Medlemsmøte:

Tema: Frøjakt på nye *Rhododendron* i Yunnan. Kina. Foredrag og lysbilder ved Reidar Vigrestad.

Vi vil prøve å dele ut gratis frøprøver, bl.a. fra Burma.

Alle er velkommen til møtene og tilstillingene våre !!!!!

Tidlige rød blomstrende rhododendron

Tekst av Per M. Jørgensen

Tidlig i vår vakte noen rød blomstrende rhododendron i Muséhagen i Bergen berettiget oppsikt da de sto i fullt flor allerede i midten av mars. Vi er jo vant med at det er de rosa artene i seksjonen *Fortunea*, eksempelvis *Rh. calophyllum*, som lyser opp først, men de kommer 14 dager senere. Disse røde har dessverre en tendens til å få sitt flor ødelagt av tidlig vårfrost, hvilket ikke hendte i år. Vi har i alle fall hatt en av disse ganske lenge - den er ett av avdøde overgartner Sverre Gjersviks "kjærlighetsbarn", oppkommet av frø som han sådde i den perioden etter krigen da det var nærmest umulig å få lisens til import av eksemplarer fra utlandet. Dette resulterte i mange såkalte humlehybrider som var oppstått i de hager hvorfra frøet kom. Det eneste sikre var at morplanten hadde hatt det navnet frøposen bar. Hvem faren var, er ofte usikkert og det må nærgående botaniske undersøkelser til for å finne ut av dette. De fleste av disse ble flyttet ut av Muséhagen til pryd i universitetets andre anlegg da de ikke hadde noen botanisk verdi. Bare noen få av de beste, som det var meningen å navngi som sorter, ble beholdt. Dette er en av disse (fig.1), som dessverre

Fig.1: Gjersviks røde hybrid lyser opp i Muséhagen. Foto: Gerd Jørgensen

fremdeles er navnløs. Den kom til oss som frø fra Edinburgh med navnet *Rhododendron hunnewellianum* på frøposen, en sjelden kinesisk art som først og fremst er kjent på grunn av sine smale blad. Så lenge den ikke blomstret, gikk det bra: bladene var uvanlig smale, men så blomstret den med tidlige røde blomster, og det var feil. Plantene hadde også de seige, spisse røde knoppene som er typisk for *Rh. strigillosum*. Ved nærmere ettersyn fant jeg dessuten kjertelhår

(fig.2) på bladene av den typen som er vanlige hos denne vakre rød blomstret arten som ofte også kommer svært tidlig i blomst og faktisk har vært ansett som lite hardfør i Norge. Her hadde vi en forbedring i alle fall i hardførhet!

Siden (etter 1970) kom det flere gode *Rh. strigillosum* - krysninger på markedet, de fleste amerikanske, flere laget av den norskættede Hjalmar L. Larson (1897-1983). Helt uovertrufne er de to halvsøsknene 'Grace Seabrook' og 'Taurus' (fig.3) som vi begge med hell har forsøkt på Milde uten å finne noen større forskjell i

Fig.3: Per Magnus Jørgensen under 'Taurus' i fullt flor. Foto: Terhi Pousi

Fig.4: 'Etta Burrows' har flate blomsterstander med orangerøde blomster akkurat som hos *Rh. strigillosum*. Foto: Terhi Pousi

hardførhet og oppførsel ellers. Sikrest skiller de på at 'Taurus' har flotte, røde bladknopper. Disse sortene kommer senere og unngår de tidlige vårfrostskadene til vår unavnete hybrid, og så har de et meget triveligere bladverk. Den aller beste av *Rh. strigillosums* hybrider er nok den mindre kjente 'Etta Burrows'

Fig.5: *Rh. strigillosum* på Milde. Foto: Terhi Pousi

(fig.4) som ikke kommer i blomst før månedskiftet april/mai. Den har vist seg betydelig mer hardfør enn antatt og bør brukes i norske hager i stedet for moren (fig. 5) som er en nokså lunefull dame.

Men det finnes en meget eldre og tidligere blomstrende sort som kamuflerer seg under samlenavnet *Rh. x nobleanum*. Dette er krysninger mellom den høye, rød blomstrende *Rh. arboreum* og den lave, hvitrosablomstrende formen av *Rh. caucasicum*. Fra 1830-tallet og senere har flere forskjellige engelske foredlere laget denne, og der er mange former som alle har det til felles at de kommer meget tidlig med hovedsakelig hvitrosa blomster, i milde vintre allerede før nyttår, og da oftest med katastrofalt resultat når frosten kommer. Disse er ikke blitt særlig populære her i landet, men til Muséhagen har vi skaffet den formen som kalles *Rh. 'Nobleanum Coccineum'* og som faktisk har røde blomster (fig.6), så det er mulig å få rød blomstrende rhododendron i januar om man er heldig.

Fig.6: 'Nobleanum Coccineum' i Muséhagen. Foto: Gerd Jørgensen

Men der er flere.

Selv ville jeg nok heller satse på noen som er litt senere, og det gjelder særlig artene i seksjonene *Barbata* og *Fulgens* som har fantastiske, knallrøde blomster som lyser opp i hagen. Den mest berømte, beryktede holdt jeg på å si, er *Rhododendron barbatum* (fig.7) som er meget utbredt i Himalaya og variabel

Fig.7 *Rh. barbatum*, detalj av blomster med tydelig "skjegg" på bladstilkene. Foto: Per H. Salvesen.

også når det gjelder hardførhet. De fleste former klarer seg ikke hos oss. Men på Milde skaffet vi frø fra flere steder og noen få planter har overlevd, interessant nok er det de fra 3500 m i Nepal samlet av dansken Johannes Hedegaard ved Syarpagaon i 1973. Av den innsamlingen hadde vi nærmere 50 planter, hvorav bare tre fremdeles lever og nå blomstrer årlig med sine tette, kuleformede, ildrøde blomsterstander. Etter hvert utvikles også de vakre, brunfiolette, glatte stamene til denne høyvokste arten. I naturen er den ofte treformet. Navnet *barbata* har den fått på grunn av de "skjeggete" stilkene, skjegget er mørke kjertelhår. På Vestlandet vet jeg om flere som har lyktes å få den til - bl.a. er der flotte eksemplarer i Tjorehagen (fig.8). Men man kunne ønske at foredlerne hadde klart å forbedre hardførheten, men den har merkelig nok vært lite brukt i foredlingsarbeidet, og når det har skjedd, har formålet ikke vært mer hardførhet.

Rh. barbatum har i Cornwall vært krysset med *Rh.*

Fig.8: *Rh. barbatum* gledet sin eier Olav Tjore med rikelig blomstring i mars 1993, og holder fremdeles koken. Foto: Jan M. Lillebø, Bergens Tidende.

thomsonii, men resultatet *Rh. 'Shilsonii'* ble en ulenkelig, lite hardfør plante som jeg bare har sett en gang her i Norge (i Os), og som neppe kan anbefales for våre hager til tross for sine imponerende, tidlige røde blomster. Der er laget ytterligere noen liknende sorter, hvorav ingen er hardføre nok til å kunne anbefales hos oss – de er spesielt populære i Australia og California, som klimatisk sett passer bedre for denne gruppen. Det finnes også en naturhybrid med *Rh. arboreum*, kalt *Rh. x imberbe*. Den er uvanlig i dyrkning, men forekommer i Muséhagen der den åpenbarte seg som en flott plante samtidig med Gjersviks hagehybrid. Det gjenstår å se hvor hardfør den er.

Rh. barbatum har noen nære, likeledes røde - og tidligblomstrende slektninger, men ingen av disse er bedre hverken i hardførhet eller skjønnhet, så de forbigås i stillhet med ett unntak. Det er den merkelige, lavere *Rh. succothii* (fig.9) som for ikke lenge siden med rette er overflyttet til *Fulgensia*-seksjonen, som noen systematikere mener er en egen undergruppe av *Barbata*-seksjonen, noe vi kan glemme i denne sammenheng,

Fig.9: *Rh. succothii* med typiske sittende blad. Foto: Terhi Pousi

for det viktige er at den er meget mer hardfør og lettere å ha med å gjøre som hageplante. Bladverket er meget spesielt. Den har nesten sittende, bredt elliptiske blad uten "skjegg", men kommer med tette røde blomsterstander i mars.

Aller best på Milde har faktisk selve *Rh. fulgens*

Fig.10: *Rh. fulgens* svikter aldri. Foto: Terhi Pousi.

(fig.10) vist seg å være. Den har vært en trofast marsblomstrer i alle år - en som alltid begeistrer, og selv når snø og frost angriper, klarer den å utfolde sine knallrøde blomster (*fulgens* betyr med klare farger). Hardfør virker den også å være med vakkert bladverk som har kanelbrun filt på undersiden, også denne mangler "skjegget". Ganske merkelig at den har vært så lite omtalt og brukt, kanskje siden den er ganske seintvoksende og sies å kreve god drenering for å trives. Det er likevel denne jeg vil anbefale mest for dere som vil ha tidlige rød blomstrende rhododendron. Den er relativt liten (opptil 1.5 m høy) og tar ikke så stor plass som de andre her nevnte sorter og arter med unntak av dens nære slektning *Rh. succothii*.

Til slutt også et par ord om noen lavere arter, de i seksjonen *Neriiflora* der folk er vant med å se de fabelaktige *Rh. forrestii* kultivarene som alle kommer relativt seint i blomst, i motsetning til arten selv der knoppene oftest fryser på Milde og ikke slår ut. De fleste av disse artene er vanskelige hageplanter som bare kan brukes på spesielt gunstige steder, men en av disse som hører til marsblomstrene, er så fantastisk at den kan være verd et forsøk, nemlig den for seksjonen høye (kan bli ett par meter) *Rh. mallotum* (fig.11). Foruten å komme med tidlige, voksaktige, knallrøde blomster har den et bladverk som er enestående: tykke, bredt ovale, rynkete blad med tett orangebrun hårbekledning på undersiden og på unge skudd. Den har klart seg i mange år i Muséhagen i Bergen på et lunt sted, men på Milde har vi måttet anskaffe den flere ganger etter tøffe vintre. Kenneth Cox mener at den klarer seg bedre når den får god drenering.

Fig.11: *Rh. mallotum* i Muséhagen. Foto: Gerd Jørgensen

Hideo Suzuki 90 år

Tekst: Gunnar Gilberg

Den 23. mars 2009 fylte *the grand old man* i det Japanske Rhododendronselskapet 90 år. Han er best kjent som den drivende kraft i grunnleggelsen av dette. Etter to år hadde selskapet 397 medlemmer og er i dag vokset til langt over tusen, med lokalforeninger i nesten alle prefektorene i landet. Men hans arbeid for utbredelsen av rhododendron og større kjennskap til arten har vært mangfoldig. Hans bidrag til forskning og kartlegging er uvurderlig. Det er ikke for ingenting at han er æresmedlem både av The Royal Horticultural Society og American Rhododendron Society og er tildelt den høyeste utmerkelse i begge selskaper, nemlig gullmedalje og diplom. Naturlig nok er japanske azaleer hans spesialfelt. Her er han en selvfølgelig autoritet og han har beskrevet mange sorter.

På plantejakt på øyen Chedu, Korea i mai 1976 fant han, sammen med Warren Berg og hans kone, en særpreget, lavtvoksende varietet av *Rh. mucronulatum*.

Den store naturparken Agaki 100 kilometer nord for Tokyo har vært en oppgave Suzuki har brent for siden opprettelsen. Den ble anlagt først og fremst for at befolkningen i hovedstaden og distriktene omkring skulle få mulighet til direkte kontakt med naturen. Suzuki sier at det som blir utplantet her for det meste skal være rhododendron. I dag er det opprettet en stilling spesielt for ham som æresrådgiver. Da min kone Ingebjørg og jeg besøkte ham i hans hjem i Kumagaya i 1999, ga han oss også en interessant omvisning i en del av den vakre parken. Han er en trofast og humoristisk venn som øyeblikkelig svarer på brev og som også tar seg tid til å skrive haikku-dikt.

Hideo Suzuki har vært en populær foredragsholder som har holdt en lang rekke foredrag om rhododendron rundt om i verden, særlig i USA. Her i Norge hadde vi gleden av å høre ham ved det nordiske rhododendronsymposiumet i Bergen i 2003. I brev av 11. april i år skriver han at han er *still going strong* og at han tar seg en og annen tur til Hawaii for å besøke sine slektninger der.

Hideo Suzuki og Gunnar Gilberg under Nordisk Rhododendronsymposium 2003 på Milde, Bergen. Foto: Anne Tafjord-Kirkebø.

Gratulerer med overstått, Hideo Suzuki!

Rhododendronarter

introdusert siden 1980 - Del 2

Tekst av Peter Cox.

Oversatt og bearbeidet av Ole Jonny Larsen med forfatterens tillatelse.

Ole Jonny har satt inn kommentarer i teksten om sine og andres erfaringer med noen av artene som er nevnt.

(NB! "Jeg" i hovedteksten er Peter Cox, mens "jeg" i kommentarene er Ole Jonny Larsen.)

SICHUAN/NORDØST-YUNNAN

Vi beveger oss så nordover mot Sichuanprovinsen og det nordøstlige Yunnan. En skulle tro at Henry Wilson hadde funnet alt i dette området, men nei. Faktisk overså han noen av de beste artene! *Rhododendron davidii*, godt representert i området, ble

R. davidii fra Glendoick

ble beskrevet av Franchet allerede i 1886. Av en eller annen ubegripelig grunn har denne arten ikke blitt introdusert, eventuelt at den kan ha vært dyrket, men har gått tapt. Den klonen vi dyrker har bleke lillablå blomster. Det kan høres kjedelig ut, men de er faktisk vakre og uvanlige. Arten har to spesielle karaktertrekk: Det er umulig å se hva som er blomsterknopper før de begynner å åpne seg, og den modner frøene allerede i juli, før alle andre arter.

(Kommentar: Det har vært en del usikkerhet om hva som er den "ekte" *R. davidii*. Jeg har to ulike kloner som begge er hardføre og stemmer bra med beskrivelsen, men ingen har blomstret ennå. Uansett ser det ut til å være en lettdyrket og hardfør art.)

Åpenbart i slekt med, og med samme type blomster som *davidii*, er *Rhododendron huianum* (kineserne skriver *R. huanum*) med små og skinnende blad. Den blomstrer langt senere i sesongen. Større på alle måter er *Rhododendron glanduliferum* som finnes i det nordøstlige Yunnan og er veldig sjelden i naturen. Noen planter fra det nordlige Guizhou passer også til beskrivelsen av denne arten, blant annet med kjertler på utsiden av kronbladene, derav navnet på arten. Vi har hatt blomst på to eksemplarer, de var duftende, svakt rosa og gikk over til hvitt. Alle disse tre tilhører subseksjon Fortunea.

(Kommentar: *Rhododendron huianum* har skuffet litt med svakere herdighet enn jeg ville antatt. Muligens må flere kloner prøves. *Rhododendron glanduliferum* er et fantastisk skue med enormt lange blad, men de kommer dessverre så sent i sesongen at de har store pro-

blem med avmodningen. Tidlig frost er totalt ødeleggende. To planter døde for oss av denne grunn.)

En spennende plante fra Wolong-pandareservat er *Rhododendron balangense*. Planten ser ut til å ha oppstått som en hybrid, trolig mellom *prattii* og *watsonii*, men den danner nå en stabil og ensartet populasjon. For øyeblikket er den plassert i subseksjon Grandia, men passer dårlig inn med sine fem kronlapper og bare ti støvbærere mens de andre artene i seksjonen har flere. Blomstene er hvite, eller hvite med rosa skjær, og indumentet blir gråhvitt på eldre blad.

R. balangense 'Berg'. Foto: Cox

(Kommentar: *Rhododendron balangense* er en meget fin art i hagen. Den har karakteristisk vekst og bladform, og nyveksten er nesten like flott som noen blomstring. Jeg har ikke hatt blomster ennå, men arten er helt hardfør. Villinnsamlet frø, som jeg sådde for to år siden, ga helt ensartet avkom.)

I Wolong-reservatet vokser også *Rhododendron asterochnoum*, en nær slektning til *R. calophyllum*. Det som skiller dem, er at denne har litt indument på undersida av blada, og særlig på bladnervene. Lenger vest i Sichuan, blant annet i området rundt Kangding, finner vi *Rhododendron bureavoides*. Davidian hevdet at denne arten var introdusert av Wilson, men den eneste planten jeg så med dette navnet før 1986, var en *R. bureavii*-hybrid. Den rene arten har en svært kort

R. asterochnoum C&H. Foto: Cox

og bøyd bladstilk, den ser nesten ikke-eksisterende ut. Indumentet på bladoversiden er også mer varig enn på de nærstående plantene.

(Kommentar: *Rhododendron asterochnoum* er en flott, men sjelden plante. Sammen med arter som *calophyllum*, *sutchuenense*, *hemsleyanum* og *auriculatum* utgjør de ei gruppe som alle blir små trær med store, glatte blad som skiller dem fra artene i subseksjonene *Grandia* og *Falconera*. *R. asterochnoum* virker også helt hardfør her hos meg.

***R. bureavoides* er etter min mening nesten like fin som *R. bureavii*, men den er mye mindre brukt i hagene.)**

En virkelig vinner er *Rhododendron dendrocharis*, en nær slektning av *R. moupinense*, som ikke ble introdusert før på 80-tallet. Selv om den er relativt fåtallig i naturen, har jeg funnet den på mange lokaliteter, og jeg kan ikke skjønne hvorfor Wilson ikke introduserte den. Den ser ut som en miniatyr av *moupinense*, men er mer kompakt i veksten og blomstrer senere slik at de ikke fryser. Vanligvis er blomstene mørkt rosa, men jeg har også sett planter med svakt rosa og også en med kvite blomster oppe i et tre. Dette er en fantastisk

R. dendrocharis C 5016. Foto: Cox

plante som vokser høyere oppe enn slektningen. Den er epifyttisk og vil ha god drenering, men er ellers godt hardfør. *R. dendrocharis* har vist seg å være en glimrende hybridiseringsplante, som for eksempel gir duftende blomster når den krysses med en art med duft. Nært beslektet med *dendrocharis* er *Rhododendron petrocharis* fra Fan Jin Shan i det nordøstlige Gouzhou. Den har vanligvis hvite blomster, men svakt rosa kan også forekomme.

(Kommentar: *Rhododendron dendrocharis* er kanskje den fineste av alle dvergarter i sine beste former! Jeg har hatt flere planter (to kloner) i åtte år, og har ikke mistet noen av dem. Blomstene er påfallende store i forhold til blada, som igjen er helt spesielle i forhold til andre dvergarter. Alle burde ha *R. dendrocharis* i hagen. Mine planter av *R. moupinense* får stort sett blomstene ødelagt av frost hvert år, men *dendrocharis* blomstrer så sent at det aldri skjer. *Rhododendron petrocharis* er også en flott art, en av få dvergarter med store, hvite blomster. Den er også helt hardfør her i Ålesund, bare den får en plass med god drenering.)

R. petrocharis. Foto: Ole Jonny Larsen

Sichuan er senteret for utbredelsen av artene i subseksjon *Argyrophylla*. Denne subseksjonen har mange nært beslektede arter, og i framtida bør kanskje noen slås sammen. Likevel er der nok kjennetegn til å skille de ulike *Argyrophylla*-medlemmene. *Rhododendron pingianum* ligner *R. argyrophyllum*, men har større blad og blomster. Den former en fin avrundet busk med rosa blomster og hvite bladundersider. *R. argyrophyllum* var. *omeiense* er mindre i alle deler, med lyst brunt indument og hvite blomster i en løs klase.

(Kommentar: Alle formene av *Rhododendron argyrophyllum* er verdt å dyrke. De er hardføre og mange har skinnende blad som en lett legger merke til. Formen 'Chinese Silver' regnes som spesielt verdifull. Jens Nielsen introduserte i 2004 den sjeldne formen *R. argyrophyllum* ssp. *hypoglaucom* som har rødlig nyvekst. *Argyrophyllum*-plantene kan noen ganger bli litt klorotiske i bladverket, og mange trenger mange år før de begynner å blomstre.)

R. argyrophyllum var. *hypoglaucum*. Foto: Cox

En annen gruppe i subseksjon Argyrophylla, *R. floribundum*, *denudatum* og *coeloneuron*. (Den siste er egentlig i subseksjon Taliensia, men etter min mening bør den overføres til Argyrophylla.) *R. floribundum* har tendens til å få klorotiske blad. Den har vært i kultur lenge, mens *denudatum* som er introdusert i de senere år er en bedre hageplante. Den blomstrer fra relativt ung alder. Disse to artene og *R. coeloneuron* er ganske like av utseende, og noen forfattere mener den siste kan ha hybridopphav.

(Kommentar: Bortsett fra *R. floribundum* har jeg dyrket de andre nevnte artene i noen år. De har fint bladverk med indumentum og tydelige bladnerver, men begge har vist tendens til svak herdighet. Ingen har blomstret, men *denudatum* har knopper og vil blomstre i 2009 om vinteren ikke er for vrang. Den vil da være 9 år gammel.)

En annen nykommer er *Rhododendron longipes*, en art som er i slekt med *R. argyrophyllum*. Den har små, smale blad og lysebrunt indument. I Glendoick blomstret den for første gang i 2007 med en fin rosa farge. Det gjenstår å se om den beskrevne var. *chienianum* er veldig forskjellig fra hovedarten. *R. longipes* er svært herdig.

(Kommentar: *Rhododendron longipes* er en art jeg liker svært godt. Den skiller seg ut med de smale, blanke bladene og den fine røde nyveksten. Den har imidlertid en tendens til å få svidde bladspisser ("tip burn"), noe jeg tror skyldes at den er sensitiv for gjødsel.)

Fra Xiacoaba-området i Øst-Yunnan kommer en meget spesiell dvergutgave av en *Maddenia*-art som ennå ikke har fått navn. Den isolerte toppen på Wumeng Shan nordøst for Kunming når over 4000 meter. To endemiske arter har blitt beskrevet fra området, men antas å være hybrider. Det er *Rhododendron montiganum* og *R. pubicostatum*.

(Kommentar: Begge disse artene var på frølistene i 2007. Jeg har sådd begge og vil få fram planter til utprøving om et par år. Sannsynligvis er de begge hardføre på grunn av det høytliggende innsamlingsstedet.)

To arter fra samme område, og som absolutt har dyrkingsverdi, er *Rhododendron sphaeroblastum* var. *wumengense* og *Rhododendron sikangense* var. *exquisitum*. Den første har blankt, blålig bladverk, særlig som ung plante, den andre er mer storvokst enn typearten og har hvite blomster.

(Kommentar: *Rhododendron sphaeroblastum* var. *wumengense* er en særpreget art som er lett å kjenne igjen. Den har utviklet seg godt i Ålesund og vil blomstre for første gang i 2009, sannsynligvis med rosa blomster. *Rhododendron sikangense* var. *exquisitum* har vært en skuffelse. Den mister raskt forrige års vekst når nyveksten kommer og virker naken og ribbet. I tillegg har de nye blada en tendens til å få aldringsskader allerede første sesongen. Jeg har riktignok bare prøvd en plante, men om andre kloner oppfører seg likedan, vil jeg si at den er ganske verdiløs her hos oss.)

R. sphaeroblastum var. *wumengense* RBGE blue lvd. Foto: Cox

Noen få arter i subseksjon Lapponica som har kommet inn de senere år, har enten vært svært sjeldne i kultur eller u introdusert tidligere. *Rhododendron bulu* fra Sørøst-Tibet er en av de største artene i denne subseksjonen. Den vokser i ganske lav høyde, rundt 3000 m. Den har vist seg noe vanskelig å dyrke, og er ellers lite å se på med de typiske lilla blomstene som så mange Lapponica-arter har.

Rhododendron nitidulum var. *omeiense*, funnet på Emai Shan i Sichuan er en av de bedre artene med

R. nitidulum var. *omeiense*. Foto: Cox

mørkt blå blomster litt seinere i sesongen enn slektningene. Den riktige *Rhododendron websterianum* har kanskje ikke vært i kultur før innsamlingen i 1990. Det er en spesielt opprettvoksende plante, opp til 1,5 meter, med lyst, gråaktig bladverk og svakt purpurfargede blomster. Den ekte

R. tsaii aff. Foto: Jan Rune Hesjedal

arten av *Rhododendron tsaii* har ennå ikke blitt introdusert, selv om flere forsøk har blitt gjort på å nå det vanskelig tilgjengelige vokseområdet. Den planten som dyrkes kalles *R. tsaii* aff. og kommer fra Yangtze i Sichuan. Den er ganske nærstående til *R. hippophaeoides* med sine vakre lavendelblå

blomster i mai. Denne planten har nylig blitt nyinn-samlet, og den vokser både på tørre og våte sted.

(Kommentar: Jeg har en liten plante av *R. bulu* som ikke ser spesielt spennende ut. Blada er veldig små og har en tendens til å se visne ut i frost. *Rhododendron nitidulum* var. *omeiense* ble i mange år solgt av Arnulf Ringstad på Gjøvik, og er derfor ganske godt kjent i Norge. Det er i mine øyne en av de beste dvergartene med mørkt blå blomster. Det samme kan en si om *R. tsaii* aff. Den blomstrer rikelig og lyser opp på lang vei med en helt spesiell blåfarge. *Rhododendron websterianum* skiller seg tydelig ut med sitt grågrønne bladverk. Hos meg har den en tendens til å henge med blada om vinteren og se halvdød ut. For øvrig en meget sjelden plante i kultur.)

En av de aller beste nye introduksjonene er *Rhododendron ochraceum*, en art som ble funnet av Ernest H. Wilson, men av en eller annen ukjent grunn introduserte han den ikke. Selv om arten vokser over ganske store områder, er den alvorlig truet i naturen, slik mange arter er i tett befolkede områder i Kina. Arten var tidligere bare avbildet i det kjente verket *Sichuan Rhododendrons of China*, og jeg antok at den ville være en av de viktigste nye artene den dagen den kom i kultur. Dette har så absolutt vist seg å stemme! Arten har perfekte, kulerunde blomsterstander på en kompakt voksende busk med et meget spesielt bladverk. Den er funnet både i Sichuan og Guizhou, plan-

R. ochraceum C&H. Foto: Cox

tene fra det sistnevnte området har mørkere blomster, men ikke så tett vekst.

(Kommentar: Den som ikke har *Rhododendron ochraceum* i hagen, har forsømt seg grovt og må snarest sørge for å skaffe seg denne arten! Peter Cox beskriver den som helt hardfør, men jeg synes faktisk den er litt lunefull. Jeg måtte prøve flere steder i hagen før den ville trives. De første plantene jeg satte ned frøs i hjel. Den har blomstret hos Trond Jordal i Ålesund siden 2007.)

Jinfo Shan er et meget spesielt fjell i det sørøstlige Sichuan med kalksteinsklipper, tinder og grotter og med et bølgende platå over. Fjellområdet er rikt på rhododendronarter, kineserne påstår hele 58, noe jeg dog mener må være en overdrivelse. Flere av artene i området er endemiske, for eksempel *Rhododendron platypodum*, en fascinerende art i subseksjon *Fortunea* med store, runde og svært tykke og stive blad og flat

R. platypodum. Første gang i blomst 2009. Foto: Ole Jonny Larsen.

bladstilk. I følge *Sichuan Rhododendrons of China* har arten vakre rosa blomster. Jeg gikk akkurat glipp av blomstringen i Jinfo Shan i 1999.

(Kommentar: Jeg var så heldig å få kjøpe det eneste eksemplaret av *Rhododendron platypodum* som Glendoick Gardens ville selge i 2007. Den er ekstremt sjelden. På den tiden var det så vidt jeg skjønnte bare fem planter i Europa. Og det er en bemerkelsesverdig art, så stive blad har jeg knapt sett på noen *Rhododendron* før. Den ligner ikke på noen andre arter egentlig, det nærmeste må da være *R. cyanocarpum*. I likhet med denne ser *platypodum* ut til å bare beholde siste års vekst. Og best av alt: min plante har en blomsterknopp som vil springe ut i 2009. Med litt flaks kan det da bli frø å høste.)

Helt annerledes er *Rhododendron changii*, en *Maddenia*-art med lyst gule blomster i mars-april og mørke, avrundete blad, åpenbart i slekt med *Rhododendron valentinianum* var. *oblongilobatum*. Arten var litt ranglete i veksten der vi fant den i naturen, men burde bli finere i kultur hvis den får en åpen plassering. På grunn av ganske høyt innsamlingssted,

tror jeg den vil være relativt hardfør.

(Kommentar: Jeg har ikke dyrket *Rhododendron changii*, men jeg vil slå et slag for å prøve *Maddenia*-arter, en plantegruppe som samlere i Norge har avvist nesten i utgangspunktet. Egil Valderhaug har prøvd flere med overraskende godt resultat. For eksempel har *Rhododendron formosum* (Iteophyllum Group) klart seg godt ute flere vintre og blomstret.)

Jo lenger øst og nord en drar i Kina, jo mindre høyt trenger en å komme før en finner hardføre planter. Dette skyldes et mer kontinentalt klima. Selv om fjella ikke er høye, finner en hardføre arter, og ikke nødvendigvis på toppene. Svært få planter har blitt introdusert fra disse områdene før 1980.

Fra Guizhou-provinsen kommer to nye arter i subseksjon Triflora. En er tidligblomstrende og har uvanlige blomster med to rosafarger og hårete blad. Den andre har glatte, og i forhold til de andre artene i subseksjonen, relativt store blad. De er bronsefargede ved utspring og blomstene er hvite til lyst rosa. Foreløpig har de ikke fått navn.

Fra Fan Jin Shan kommer artene *Rhododendron oligocarpum*, *liliiflorum* og *haofui*. Den første er nært i slekt med *R. maculiferum* og har helt spesielle, vakre blomster. Når de springer ut, er de i spekteret purpur-lilla, men etter hvert blekner de til rosa med en klar totonet effekt. *R. liliiflorum* kan se ut til å være mer herdig enn de fleste *Maddenia*-arter. Den klarer seg i alle fall godt i åpent landskap i Edinburgh botaniske hage. En annerledes plante i *Argyrophylla*-subseksjonen er *Rhododendron haofui*. Den har lange blad, og nyveksten kommer ikke før sent på høsten. Blomstene er i en litt uklart hvit farge, men det spesielle er at den har 18-20 støvdragere. Arten er vanskelig å dyrke og blir ofte klorotisk.

R. oligocarpum Guiz 148. Foto: Cox

(Kommentar: *Rhododendron oligocarpum* er en helt hardfør art med svært fine blomster. Den blomstret hos meg våren 2008 for første gang (sådd i 2000), og blomsterfargen var ulik alt annet som blomstret på samme tid. *Rhododendron haofui* har den irriterende egenskapen at nyveksten her hos oss først kommer i slutten av september, eller enda senere. Av den grunn er den svært utsatt for skader ved tidlig frost. På den annen side har den ikke fått det klorotiske utseendet som den ofte har i Skottland, og det er ikke første gang jeg opplever forskjeller her. Trolig skyldes det at vi har nok regn på den tida av året. Dette er etter min mening en art med liten interesse utover samlerkretser. *R. oligocarpum* derimot burde få stor utbredelse!)

Provinsene Guangxi og Guangdong har også overraskelser. *Maddenia*-arten *Rhododendron levinei* aff. kan se ut til å være ganske hardfør og har klart seg utendørs i Glendoick siden 2005. Dersom dette holder stikk, kan den bli verdifull i hybridiseringsarbeidet. To *Fortunea*-arter fra Guangxi, *R. chisini-*

R. yuefengense. Foto: Cox

num og *R. maoerense*, er nylig introdusert, men det gjenstår å se om de er veldig forskjellige fra *Rhododendron fortunei*. På den annen side har *Rhododendron yuefengense* allerede vist seg meget lovende, selv om den først ble introdusert i 2002. Den kommer tidlig i blomst og er en fantastisk bladplante med runde og påfallende tykke blad. Blomstene er

rosa-purpur på farge og de står lenge. Om det gode førsteinntrykket holder seg, kan *R. yuefengense* vise seg å være en av de beste introduksjonene de senere år. Den skal være i slekt med *R. platypodum*, men jeg synes den er nærmere til *R. orbiculare*. I Guangxi finner en også *Rhododendron ziyuanense* i subseksjon *Irrorata*, en art som ser ut til å være nært i slekt med *R. annae*.

(Kommentar: *Rhododendron maoerense* har vist seg å vokse svært raskt. Min plante har ennå ikke blomstret, men den virker meget hardfør og etter mitt syn er den klart forskjellig fra *R. fortunei*, blant annet med glinsende blanke blad.

Jeg er enig i lovprisingen av *Rhododendron yuefengense*. Denne har helt spesielle blad

og har ikke hatt skader av noen art. Så langt har jeg ikke hatt blomster.

Jeg har også planter av *Rhododendron ziyuanense*. De er foreløpig unge (ca 40 cm), men med tett vekstform og blanke, smale blad virker de meget lovende. Ingen vinterskader så langt, og det er overraskende for å være en plante i subseksjon *Irrorata*.)

Rhododendron invictum, en art i subseksjon *Helirolepida*, er også introdusert fra Sichuan og nærliggende provinser, men den er det ingen grunn til å bruke tid på å søke opp. Shanaxi-provinsen har knapt vært besøkt av vestlige plantejegere, så her er det nok flere arter å oppdage i åra framover. Av artene som til nå har kommet fra dette området, er *Rhododendron clementinae* ssp. *aureodorsale*, en mellomting mellom *prattii* og *watsonii* og *R. gingongshanicum*, den siste riktignok samlet inn i en botanisk hage.

(Kommentar: Jeg har sådd *Rhododendron clementinae* ssp. *aureodorsale* for noen få år siden, og den har stått ute en vinter. Jens Nielsen som fant planten, mener definitivt at det er en ny art og ikke en underart av *clementinae*. Arten har påfallende store blad som riktignok ikke ligner på *clementinae*. Her trenger jeg noen år til for å vurdere planten bedre.)

HVILKE ER DE BESTE?

Hvilke av de nyere introduksjonene "må" en så ha i

hagen? Genuine samlere må selvsagt ha alle, de mer moderate kan få et utvalg å lete etter. Her er noen jeg vurderer som best av de som er nevnt i artikkelen. Da har jeg vurdert både utseende og herdighet. Når det gjelder de to storbladete, må en selvsagt alltid ta forbehold om herdigheten.

1. klasses planter:

- R. dendrocharis*
- R. ochraceum*
- R. flinckii*
- R. luciferum*
- R. balangense*
- R. argyrophyllum* ssp. *hypoglaucum*
- R. oligocarpum*

Svært gode arter:

- R. longipes*
- R. spaeroblastum* var. *wumengense*
- R. nitidulum* var. *omeiense*
- R. tsaii* aff.
- R. yuefengense*
- R. davidii*
- R. argyrophyllum* ssp. *hypoglaucum*
- R. asterochnoum*

Lovende storbladete:

- R. sinofalconeri*
- R. hodgsonii* aff.

Det ble ingen planteimport våren 2009

Det hender at saker og ting ikke går som planlagt. Vår faste og dyktige sjefsimportør Torbjørn Lem Gjesteland falt på isen like over nyttår og fikk en skade som førte til at han mistet førlighet i både armer og ben. Med en slik helsetilstand, sier det seg selv at Torbjørn ikke var i stand til å fullføre oppdraget med plantebestillingen.

Etter hvert har hans helse bedret seg, han har fått tilbake førlighet i armene, og det begynner også å komme litt førlighet i bena. Vi håper alle at den positive utviklingen fortsetter. Han ligger fortsatt til behandling på Haukeland Sykehus, og blir trolig værende der til en gang ut på sommeren.

Det er enda usikkert om det blir noen planteimport til neste vår, vi regner med at styret i DnR vil se på denne saken og komme tilbake med en melding i høstnummeret av *Lapprosen*.

Redaksjonen

Frøekspedisjon til Nordvest-Yunnan, Kina.

Tekst: Remi A. Nielsen

Foto: Remi A. Nielsen & Bård Ranheim

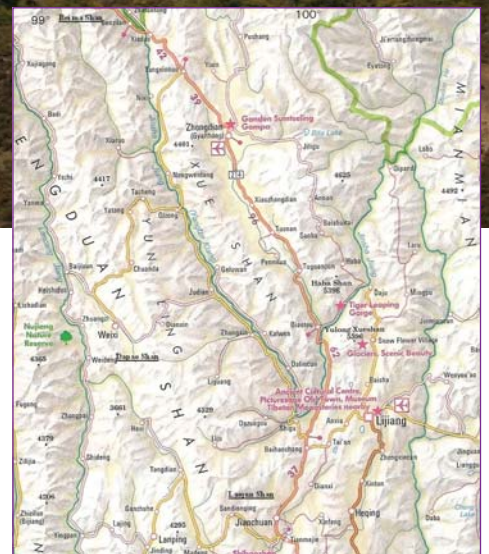

Beima Xue Shan.

Det hele startet med at jeg på foråret i 2008 fikk 2 turretur flybilletter til hvor jeg ville i verden av min søster Laila i 30-års presang. Dette var jo selvfølgelig en fantastisk presang å få for en "plantenerd" som meg som alltid har hatt lyst til å reise ut i den store vide verden og studere planter. Med en gang startet planleggingen av ekspedisjonen, noe som var utrolig spennende da jeg selvfølgelig ikke hadde gjort noe lignende før. Her fikk jeg bruk for hele kontaktnettet mitt, og etter mange runder med hundrevis av e-poster rundt om i verden så endte jeg opp i det spennende fjellområdet Hengduan Shan i Sørvest-Kina. Å velge reisefølge var en ganske enkel jobb, Bård Ranheim var den første til å bli spurt og han takket raskt ja. Vi to har samarbeidet mye de siste årene, med et veldig godt resultat. Enten vi har vært på tur sammen i Norge og leitet opp lapprose (*Rhododendron lapponicum*) og finnmarksporsbestander (*Rhododendron tomentosum*); eller andre planterelaterte prosjekter. Når man skal reise på en slik tur, er det viktig å velge riktig reisefølge for at turen skal bli en suksess. Dessuten må man ha tilnærmet like holdninger til det man skal, i dette tilfellet var målet å høste frø. Før man høster frø/planter i naturen så er det viktig å diskutere retningslinjer for hvordan man skal gjøre det,

spesielt når man skal besøke naturreservater og mulighetene for å komme over mange sjeldne arter er store. Den kinesiske naturen er under sterkt press, og det er veldig viktig å respektere naturen og ikke bidra til at dette skal gå i feil retning.

Hengduan Shan er det store fjellområdet sørøst for fjellkjeden Himalaya og Tibetplatået; det er ca 260.000 km² stort (tilsvarende 2/3 av Norges areal). Fjellkjeden går omtrentlig fra nord til sør; i nord starter den i sørlige del av Qinghai provinsen og den østlige delen av Tibet / Xizang, og strekker seg gjennom den vestlige delen av Sichuan og inn i den nordvestlige delen av Yunnan hvor den danner grenseområdet mellom Kina og Myanmar/Burma. Hengduan Shan regnes som ett av planetens "Hotspot" når det gjelder biologisk mangfold. Foreløpig er det registrert omtrent 12.000 arter planter, noe som utgjør ca 40 % av Kinas totale antall

arter (til sammenligning har Norge ca 2.000 - 3.000 arter av høyerestående planter), hvor 3.500 av disse regnes som endemiske for området. Området er ikke bare rikt på flora, men også svært rikt på fauna; noe som gjør det til en særklasse i verden. Dette området innehar også 1/4-del av jordens rhododendronarter. I Hengduan Shan er det omtrent 150 naturreservater som utgjør 70.000 km², eller omtrent 1/4-del av fjellområdet.

Nå er det jo slik at man dessverre ikke rekker over et så stort område på en tre ukers tur. Etter mye morsom, men frustrerende planlegging, studering av kart, reiseberetninger og herbarium-etiketter og ikke minst rådføring med folk som har vært i området tidligere, endte vi opp med tre fjell med spesifikke plantemål. For å gjøre turen litt mer spennende, bestemte vi oss for å reise uten tolk, guide, sjåfør, hotell - egentlig uten det meste; dette for å oppleve mest mulig. I tillegg la vi inn krevende ruter på fjellene der ingen hadde gått før oss, i håp om å finne nye spennende plantelokaliteter og for å høste frø fra andre lokaliteter enn hva andre har gjort tidligere.

Vi reiste fra flyplassen Torp, Sandefjord den 28. september og mellomlandet i Amsterdam. Der møtte vi Jens Nielsen som også skulle til Kina. Jens Nielsen er en kjent plantejeger som har vært på utallige små og store ekspedisjoner og som tidligere har arbeidet for Glendoick Gardens i Skottland. Han har også hjulpet en hel del med planleggingen av vår tur. Vi tre tok flyet sammen til Chengdu hvor vi skilte lag, Jens tok flyet til Kunming; mens vi tok flyet til Lijiang. I Lijiang overnattet vi på et lite hotell i en av gamlebyene som heter Shuhue. Lijiang er byen der den kjente Joseph Rock bodde i 27 år og hvor han bl.a. gjorde et kjempearbeide med å samle inn planter og dyr til vitenskapen. Han studerte også kulturen og språket til Naxi-folket som er det folkeslaget som bor i dette området. Dette folket og området ble jo gjort kjent av Joseph Rock, og ikke minst Peter Goullart som i 1957 gav ut boken "The Forgotten Kingdom" som er basert på Joseph Rock sine beretninger.

Det første målet vårt var å komme til landsbyen Jianchuan, hvor inngangspartiet til 99-Dragon Pool ligger, for å komme inn i fjellet Laojun Shan sin sørside. Her var målet å samle inn *Rhododendron clementinae* og *R. roxieanum* var. *cucullatum* som vi hadde fått kartkoordinater til. Så etter litt handling i Lijiang, startet prosjektet med å skaffe en sjåfør til Jianchuan. Dette viste seg å ikke være så enkelt; etter som jeg kunne forstå så hadde veien til Jianchuan blitt ødelagt av regnet (men om dette stemmer, skal være usagt). Uansett så ble vi tilbudt sjåfør til et sted de kalte "Mi-Li" som skulle være i nærheten av 99-Dragon Pool. Vi takket ja til det. Veien til denne landsbyen var en skummel opplevelse, da deler av veien hadde rast ut i de bratte liene og andre steder hadde de bratte liene rast ut i veien. Sjåføren vår hadde en tendens til å bare gire ned og gi gass uten egentlig å se om det var noen vei på andre siden. Da vi endelig kom fram, hang det et stort skilt på inngangen til landsbyen "Three Parallell Rivers National Park Liming Scenic Area". Etter litt arbeid med kartet og GPS, så fant vi ut at landsbyen Liming, som vi nå var i, heter Liguang på mitt "vestlige" kart. Ifølge GPS'en så var vi nå 4.5 mil fra inngangspartiet til 99-Dragon Pool

Porten til landsbyen Liming.

hvor vi egentlig skulle ha vært, noe vi syntes var litt langt å gå; så etter en liten diskusjon fant vi ut at vi skulle reise videre til fjell 2.

Liming var en morsom liten landsby med en gate som var ca 500 m lang med asfaltvei og ca 500 m med gjørmevei. Byen ligger isolert midt inne i et stort fjellområde. Området er kjent for Kinas største karstfjellformasjoner (200 km²), noe som er store søyler av rød sandstein. Rundt landsbyen er det tre store slike søyler og to måneder rundt vintersolverv kan man oppleve tre soloppganger og tre solnedganger i denne landsbyen. Utpå ettermiddagen gikk vi en tur østover i et dalføre hvor vi fant mange spennende planter, som vår første *Rhododendron decorum*, *Ilex* sp., *Daphne* sp., *Clematis* sp., *Arisaema* sp. og *Amorphophallus* sp. Vi fant ikke modne frø her i det hele tatt, derfor ble det ikke lagt ned noen energi i identifiseringen av artene vi så. Vi overnattet på et lite hotell, og dagen etter begynte jakten på en sjåfør som kunne ta oss ut av denne lille, isolerte landsbyen. Vi fant en sjåfør som kunne kjøre oss til nærmeste landsby i riktig retning, den het Zhongxin. Der fikk vi hjelp til å hyre en drosje til neste mål som var Weixi som ligger vestover i neste dalføre som heter Mekongdalen. Turen fra Yangtzedalen over fjellet til Mekongdalen gikk forholdsvis smertefritt, selv om vi var litt nervøse igjen når det gjaldt å kjøre over ras og steder hvor veien hadde rast ut.

Weixi er en veldig kjedelig betongby som ligger ved

Gate i Liming med karstfjell i bakgrunnen.

Remi på utsiden av hotellet i Liming.

Mekongdalen, kjent som den største byen hvor folket Lisu bor. Jeg syntes nok at jeg kunne se forskjell på utseende til dette folket og Naxi-folket som vi hadde vært hos tidligere. Været var også veldig annerledes her. Området vi hadde reist fra var veldig varmt og tørt; nå

Remi ved *Rhododendron crinigerum* på Dapao Shan.

var det veldig varmt og fuktig. Botanikeren Heinrich Handel-Mazzetti var her i 1916 og Joseph Rock var her i begynnelsen av 1920-årene. Kenneth Cox ledet en ekspedisjon hit i 1994 og har regnet turen opp på fjellet Dapao Shan som ett av høydepunktene i sin karriere, da han fant 25 arter *Rhododendron* på en dag. Målene våres her er å gå hele østsiden på fjellet Dapao Shan for så å ende opp på den

høyeste toppen. Plantemålet er den storbladete *Rhododendron rotschildii*. Vi klarte ikke å få tak i noen sjåfør til å ta oss til fjellet, så vi endte opp med å gå opp til roten av fjellet til fots. Da vi kom opp til skogen ved roten av fjellet, var vi så slitne at vi satte opp teltet. Nå hadde det også begynt å regne og vi kunne se monsun-tåken sige nedover fjellsidene. Det er et flott syn, men det er ikke noe lett vær å botanisere i.

Dagen etter våknet vi opp til regnvær. Teltet var dekket med gjørme og vi lå midt i et område som ble brukt som gravplass. Vi pakket sakene våre og gikk opp på den nordre toppen. På denne turen fant vi en del spennende planter som *Rhododendron decorum*, *R. racemosum*, *R. irrorata?* og *R. anthosphærum?*; andre planter var arter i *Ilex*, *Tsuga*, 2 arter *Pinus*, *Alnus*, *Corylus*, *Clematis*, *Camellia*, *Castanea*, *Gaultheria*, *Cotoneaster* og *Arisaema consanguineum*. Da vi kom opp på den nordre toppen, begynte det å regne kraftigere og monsun-tåken begynte å bli tett, så vi bestemte oss for å pakke sammen resten av utstyret og finne et sted i byen hvor vi kunne overnatte og tørke utstyret. Heller ikke denne dagen ble det noen frø. Dette var en frustrerende dag, det var nå 4 dager siden vi hadde reist fra Norge og foreløpig ingen frø, og vi var våte og slitne. Vi fant et hotell hvor vi fikk startet prosessen med å tørke utstyret og vi tilbrakte tid i byen for å slappe av og spise oss opp til neste forsøk.

Bård ved *Cephalotaxus fortunei* var. *alpina* på Dapao Shan.

Dagen etter startet vi tidlig, pakket kun det mest nødvendige og gikk opp tilbake til den nordre toppen; der høstet vi frø av den første planten som var lyngplanten *Lyonia ovalifolia*. Vi fortsatte sørover og fant mange spennende planter som *Gaultheria forrestii*, som vi fikk høstet frø av, og det spennende bartreet *Cephalotaxus fortunei* var. *alpina*, men det var ikke modne frø å finne.

Gravplassene ved teltplassen på Dapao Shan.

Rhododendron racemosum på Dapao Shan.

Bård ved *Rhododendron sinogrande* på Dapao Shan.

Derimot så fant vi et stort flott tre av vingenøttarten *Pterocarya macroptera* var. *delavayi*, og omtrent høydegrense for denne arten, som var et morsomt funn. Vi endte omsider i en bekkedal hvor den første rhododendronarten dukket opp, et kjempeeksemplar av *R. sinogrande*. Etter å ha krysset elven begynte flere arter å dukke opp, som *R. rubiginosum* og *R. rex* ssp. *fictolactum* var. *miniforme*. Etter enda et lite stykke så kom vi over en kjempelokalitet med *R. rotschildii* og veldig mange andre arter *Rhododendron*, deriblant en art som var veldig vanskelig å identifisere; har fått mye hjelp av mennesker som er flinkere enn meg, og den har fått det foreløpige navnet *R. aff. glischroides*. Dette stedet var så rikt på arter at vi rett og slett merket det av på GPS'en som "Hotspot". Vi fortsatte videre mot toppen, selv om klokken begynte å bli mye og monsunregnet begynte å tilta. Et lite stykke fra toppen tok vi ly i en skog av *Rhododendron rex* ssp. *fictolactum* var. *miniforme* for å innta det vi hadde igjen av frukt og sjokolade. Der bestemte vi oss for å snu for å komme oss ned før mørket siger på, mørket kommer raskt og tidlig på sydlige breddegrader. På veien ned tok vi noen feil stivalg og måtte gå de siste kilometerne i bekmørket, en spennende men litt skummel opplevelse. Denne dagen samlet vi inn flau 25 frønummer; vi fant veldig mange spennende arter, men frøene var rett og slett ikke modne.

Rhododendron aff. *glischroides* på Dapao Shan.

Vi tilbrakte et par dager ekstra i Weixi for å planlegge turen videre og se oss litt om, leke turister og handle; bl.a. så fant vi kinesiske kart over Yunnan som kan komme godt med seinere. Weixi er en spesiell by med mye militære. I nedre del av byen ligger det en militærgarnison med sandbunkers ute i gaten hvor de lå med mitraljøser ut mot gatene og fjellene. Langs veien som vi brukte opp mot fjellet var det en militærgarnison, veldig mye militære for en slik liten by.

Søndag 5. oktober, og turen skal gå videre tilbake til Yangtzedalen og helt nord mot Tibet. Vi skal til den lille tibetanske landsbyen Benzilan som ligger helt nord i Yunnan og grenser til Sichuan i øst. Denne landsbyen har vi planer om å bruke som utgangspunkt for å komme oss opp på fjellet Beima Xue Shan som er kjent for sin enorme planterikdom. Så etter å ha pakket sakene og spist frokost, begynte jakten på en sjåfør til å ta oss over fjellet. Igjen viste det seg å ikke være så lett; sjåførene bare lo av oss. Omsider vendte vi tilbake til hotellet og ringte telefontolken min, Min Zhou. Hun er fra Shanghai og er kollega/venninne med min søster (hun var helt uunnværlig gjennom hele turen). Endelig fikk vi napp; en venn av hotelleieren kunne kjøre oss over fjellet til Shangri La som tidligere het Zhongdian; eller som Joseph Rock kalte Chungtien. I Shangri La fant vi en drosje ganske raskt som kjørte oss til Benzilan, han hjalp oss også med å skaffe et hotellrom. Benzilan er en veldig liten, hyggelig landsby som hovedsakelig blir brukt som rasteplass for folk som skal videre til neste by Deqén, Tibet, eller skal besøke det hellige fjellet Meili Xue Shan. Været her var veldig flott, tørt og varmt.

Beima Xue Shan (se bilde s 16) er et naturreservat på 2.800 km², det har over 20 fjelltopper på over 5.000 m.o.h. Grunnlaget for naturreservatet er bl.a. den "urørte" gammelskogen som dekker store deler av reservatet. Dette fjellmassivet er også hjemmet til en rekke sårbare dyrearter som snøleopard og yunnan-aper. Hovedmålet vårt her var å gå hele østsiden av den fjelltoppen som ligger helt øst i massivet, og ikke minst studere noen omdiskuterte arter av Subseksjon Lapponica som vokser her og å finne *Rhododendron proteoides*. Planterikdommen her ble først beskrevet av George Forrest som gikk over det østlige passet Jol Gonsong fra nord og Joseph Rock som gikk over det sørlige passet fra vest. I senere tid har det vært mange ekspedisjoner hit, bl.a. KGB, flere britiske/skotske ekspedisjoner og ikke minst veldig mange private ekspedisjoner; men fjellområdet er stort, og planterikdommen likedan, så det finnes fortsatt mange "uoppdagede" ting her. Dessuten er det veldig vanskelig å arbeide i slik høyde pga tynn luft og høydesyke, så de fleste foretrekker nok å bare tilbringe litt tid på fjellet om gangen.

Vi startet i det østlige fjellpasset Jol Gonsong som er på 4.200 m.o.h. og allerede her fant vi de omdiskuterte Lapponica'ene. Vi samlet en del frø av de plantene som vi så var forskjellige, og tok med skudd til senere identifikasjon. Vi endte opp med at mesteparten av plantene måtte være *Rhododendron tapetiforme*, mens noen skled over i *R. nivale* ssp. *boreale*. Det var også en liten Lapponica der som vi identifiserte til *R. drumonium* som nå er innlemmet i *R. telmateium*. På vei østover fant vi

Bård blant *Rhododendron aganniphum* på Beima Xue Shan.

et vell av rhododendronarter: *R. rupicola* var. *chryseum*, *R. primuliflorum*, *R. saluenense* var. *chameunum* og *R. aganniphum* i stor variasjon (bl.a. var. *flavorufum* og f. *glaucopeplum*). Etter en stund begynte det også å dukke opp en og annen liten bestand av *R. proteoides*. Det var utrolig morsomt å finne denne sjeldne planten i naturen. Denne fjellsiden var også veldig rik på andre alpine planter, bl.a. fant vi 2 arter av *Cassiope*, *Diapensia purpurea*, *Bergenia purpurea*, *Incarvillea zhongdiannensis*, *Euphorbia* sp., *Aconitum pulchellum*, *Caltha scapososa*, *Allium* sp., *Anaphalis* sp., *Lilium lophophorum* og et vell av *Primula*, *Saxifraga* og ikke minst *Gentiana* arter. Av trær så vokste det en del lerk, *Larix potaninii* og *Sorbus forrestii*. En morsom ting med funnet av denne rognen er at dette er Type-lokaliteten etter at George Forrest fant den her 15. juni 1921. Den har blitt samlet inn av flere i dette området, men da ofte kalt *Sorbus* aff. *vilmorinii*.

Den andre dagen vi gikk på Beima så kom vi mye lengre på veien vår østover for å gå fra det ene passet til det andre. På slutten av denne dagsmarsjen kom vi inn i et dypt skar i fjellet som vi fulgte innover. Her fant vi til vår forundring store heldekkende bestander av *Rhododendron proteoides* i 4.200-5.000 m.o.h.. Den dekte hele fjellsiden sørover; ifølge mine beregninger må bestanden være flere hundre mål stor. Vi har kalt denne bestanden for "Morbestanden" og etter hva jeg kjenner til så har ingen funnet noe liknende før. Det vokste også *R. aganniphum* her, og vi fant noen intermediære hybrider mellom de to, den som heter *R. x bathyphyllum*. På veien ned gikk vi gjennom en dal med nesten bare *R. rupicola* var. *chryseum* før vi kom ned til eng hvor det vokste veldig mange arter *Rhododendron*. Her fant vi våre første *R. wardii*, *R. beesianum*, *R. balfourianum* og *R. roxieanum* var. *oreonastes*. Vi fant også noen veldig spennende naturhybrider, og de fleste var nok mellom *R. proteoides* og *R. roxieanum* var. *oreonaster* og blir ofte kalt *R. proteoides* Hillier eller *R. roxieanum* var. *parvum*. Det er vel egentlig på tide at disse naturhybridene får en skikkelig beskrivelse og et naturhybrid navn. På den siste delen av veien nedover fant vi bl.a. en del *Rhododendron rex* ssp. *fictolacteum*, *Clematis* sp., *Cotoneaster* sp., *Iris* sp., *Primula* sp. og neverkirsebær *Prunus serrulata*.

Den tredje dagen hadde vi bestemt å ta en annen rute enn de to foregående turene opp på fjellet. Vi skulle denne gangen starte ved lavere høyde og bevege oss oppover. Denne morgenen hadde sjåføren Deng Zhu en overraskelse til oss. Han tok oss med til en venn som bodde på en sæter ved vårt planlagte startpunkt; her fikk vi servert skikkelig sæterkost som nok var syret yakmelk, tibetansk smør-te, kraft, brød og furunøtter. Det var en uforglemmelig opplevelse. På vei oppover

Til venstre: Morbestand av *Rhododendron proteoides* på Beima Xue Shan.

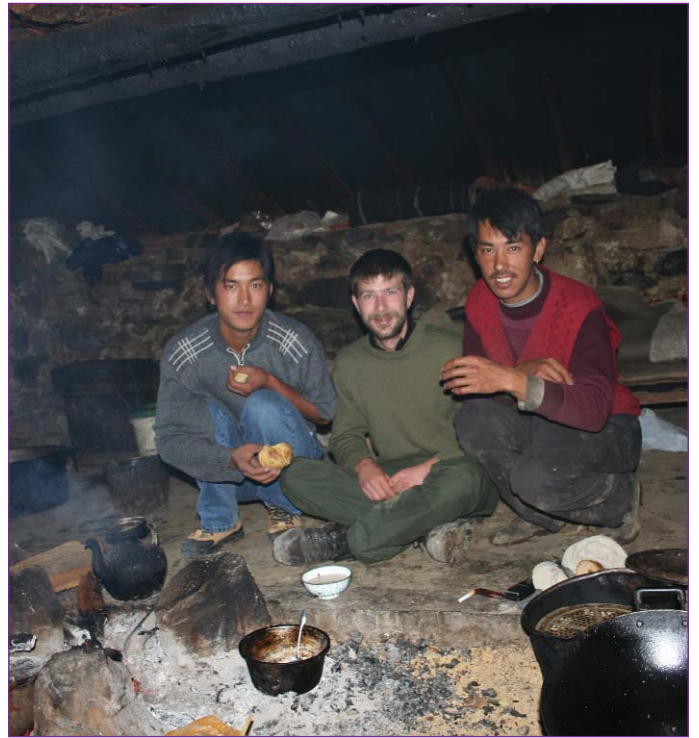
Til høyre ovenfra: *Rhododendron proteoides*, nærbilde av samme plante, og nederst: *Rhododendron roxieanum* var. *oreonastes*.

den gamle veien fant vi en veldig flott bjørk med mahognifarget bark hvor neveren gikk av i store flak, denne identifiserte vi som *Betula utilis* var. *utilis*. Vi samlet også inn *Viburnum* sp., *Sorbus pallescens*?, *Abies georgei*, *Acer forrestii* og *Acer cappadocicum*?. På veien oppover så begynte det også å dukke opp en del rhododendron, *R. oreotrephes*, *R. rex* ssp. *ficcolactum*, *R. selense* var. *selense* og var. *dasycladum*, *R. wardii*, *R. beesianum*. Her fant vi også planter som lignet en mellomting mellom *R. selense* og *R. wardii*. Naturhybriden mellom disse to heter *R. x erythrocalyx* og dette stedet er Type-lokaliteten etter at George Forrest fant den her for snart 90 år siden. Vi gikk oppover en bekkedal som nesten var tørrlagt. I denne bekkedalen vokste det veldig mye spennende; vi fikk høstet frø av bl.a. *Primula capitata* ssp. *sphaerocephala*, *Clematis* sp., *Smilax* sp., *Triosteum himalayanicum*, *Iris bulleyana*, *Deutzia* sp., *Lonicera* sp. og en morsom staudedyll med røde små bær som heter *Sambucus chinensis*. Et stykke oppe i denne dalen vokste det en del bambus og da som et kjempedigert tettvoksende kratt. Det var en ganske pen art og vi fikk med oss et par små rot-skudd; denne har vi foreløpig identifisert som *Fargesia yulongshanensis*. På tampen av denne dagen så fant vi også noen *Rhododendron yunnanense* som det ble høstet frø av.

Landsbyen Benzilan og fjellet Beima Xue Shan var nok vårt store høydepunkt når det gjaldt det meste: Plantene og naturen, menneskene og maten. Vi var i landsbyen Benzilan en uke og tilbrakte tre dager oppe på Beima. Resten av tiden brukte vi i landsbyen hvor vi fikk være med på en tibetansk høytid med yakoksekamper og fest på kvelden hvor det var dansing og sang i gatene; noe som ble avbrutt av store politistyrker som marsjerte i de trange gatene. En av dagene reiste vi også ned til Shangri La for å ta ut mer penger og møte venner av sjåføren vår Deng Zhu, bl.a. ei jente fra nabolandsbyen Nixi og ei jente fra Shangri La som pratet engelsk og som heter Lha Tso; hun ble vår tibetanske telefontolk, noe som gjorde oppholdet vårt veldig mye enklere. Den 10. oktober var det tibetansk ulykkesdag, så den dagen brukte vi i en tørr dal vest for landsbyen. Her samlet vi også inn litt frø. Vi samlet inn totalt ca. 140 frønummer mens vi var i Benzilan.

Søndag 12. oktober fikk vi Deng Zhu til å kjøre oss til Shangri La igjen. Med det samme fulget reiste vi tilbake til gamlebyen. Lha Tso ordnet det slik at vi kunne få servert "høytidsmat", siden hun hadde forstått at vi var ute etter å få smakt mest mulig. Herifra gikk turen sørover over Zhongdiansletten hvor vi stanset og høstet frø av *Rhododendron racemosum* som er veldig vanlig her, før vi reiste til hotellet i Lijiang som var utgangspunktet vårt da vi kom til Yunnan.

Dagen etter brukte vi på å rense og tørke frø. Utpå kvelden møtte vi Jens Nielsen og fire stykker fra det Botaniske Instituttet i Kunming til et virkelig festmåltid. Her ble det høy faktor på plantediskusjoner hvor vi også fikk hjelp til å identifisere en del av artene vi hadde samlet inn. Her fikk vi også avlyst neste dags tur til landsbyen Haba, der vi skulle gå på østsiden av fjellet Haba Xue Shan, da den ene fra det botaniske instituttet kunne fortelle oss at fergen som vi måtte ha tatt over

Frokost på sæter på fjellet.

Yangtzeelven gikk i stykker for fire år siden og at den ikke hadde blitt reparert enda. Her fikk vi også vite at det var et uvanlig dårlig frøår fordi det hadde vært kaldt og regnet hele sommeren. Det var visst dette som var grunnen til at vi hadde funnet så mange arter med umodne frø.

Fordi turen til Haba ble avlyst, så bestemte vi oss for å ta turen til et fjell nord for gamlebyen Shuhue i Lijiang. Dette fjellet heter Hsiang Shan. Her gjorde vi ca. 15 frøinnsamlinger, men vi fant ikke mye *Rhododendron*; kun *R. decorum/vernicosum* og lavlandsformen av *R. racemosum*. Derimot så fikk vi samlet inn *Pinus armandii* var. *armandii*, 3 arter av *Gaultheria*, *Arisaema* og et par *Clematis*-arter.

På vei hjem så passet ikke flyruten våres hele veien tilbake så vi måtte overnatte en natt i Chengdu, hovedstaden i Sichuan. Det er rart for en nordmann å måtte overnatte i downtown på en by med 11 millioner mennesker. Dagen etter møtte vi igjen Jens på flyplassen i Chengdu. Han ordnet det slik at vi tre kunne sitte sammen på flyet tilbake til Amsterdam; noe som var veldig hyggelig.

Totalt sett så hadde vi en eventyrlig reise hvor vi i all hovedsak måtte klare oss selv siden det rett og slett ikke fantes noen å spørre om hjelp. Jeg lærte utrolig mye på denne turen og håper at jeg lærer like mye på de neste turene. For meg var denne turen en "totalopplevelse" med kultur, mennesker og nye bekjentskaper, mat, natur og planter. Vi oppnådde nesten alle målene vi hadde satt opp før turen og vi samlet inn 180 frønummer.

En fantastisk tur.

Lyngtege

Tekst: Brita Toppe og Trond Hofsvang, Bioforsk Plantehelse

Koloni av nyklekte tege i juni. Foto: Anne Tafjord-Kirkebø.

Lyngtege (*Stephanis oberti*) finnes på rododendron langs kysten fra Østfold til Sogn og Fjordane. Foruten rododendron lever lyngtege på blåbær og tyttebær. I de senere årene har opptreden av lyngtege blitt mer vanlig, særlig på Vestlandet, trolig på grunn av økt tilplanting av rododendron.

Lyngtege er en relativt liten tege som er 4 mm lang som voksen og brunaktig av farge. Den tilhører netttegene, en familie av tege som har et opphøyd nettmønster på forkroppen (bak hodet) og på vingene som ligger flatt over kroppen i hvile. På engelsk har netttegene et mer poetisk navn, de kalles lacebugs eller

“kniplingsteger”. Det er også en annen nettege som går på rododendron; *Stephanitis rhododendri*, men denne er ikke påvist i Norge.

De voksne lyngtegene legger egg på høsten. Eggene legges i rekker langs midtribben av et blad og dekkes av et sekret som stivner til et beskyttende lag. De overvintrer, og nymfene klekker fra eggene i mai-juni. De voksne tegene dukker opp i juli og lever en stund utover høsten.

Nymfer og voksne tege suger plantesaft med en sugesnabel som stikkes inn i bladene. Når rododendron angripes av lyngtege, blir det gule flekker over hele bladets overside (figur 1). Til slutt tørker bladene ut og faller av.

Voksne lyngteger er som sagt små og med brune farger, og i tillegg foretrekker de å sitte og suge på undersiden av bladene. Følgelig er et begynnende angrep ikke alltid like lett å oppdage.

Voksen tege i september
Foto: Anne Tafjord-Kirkebø.

Fig. 1 Rododendronblad med lyse flekker på bladets overside etter angrep av lyngtege. På undersiden av bladet kommer rustbrune, gummiaktige ekskrementrester og tom larvehud til syne. Foto: Brita Toppe, Bioforsk Plantehelse.

For bekjempelse kan voksne lyngteger plukkes vekk for hånd når de opptrer på plantene. Videre kan sterkt infiserte blader plukkes vekk og brennes. Sprøyting med vegetabiliske oljer (rapsolje el.) eller såper (grønsåpe) vil kunne hemme angrepet, men det er viktig med god dekking på undersiden av bladverket for å oppnå tilfredsstillende effekt. Kjemisk bekjempelse med fosforimidler eller pyrethroider kan være aktuelt i yrkesdyrking, men er lite aktuelt å bruke i private hager.

Rhodo Vest

på hagemesse i Aenum 24. - 26. april 2009

Tekst: Gunnar Breivik

"Du, se de skjønne blomstene!"

"Er det en rhododendron den i den blå krukken?"

"Hva koster den?"

"Den er dessverre ikke til salg, det er en del av utstillingen vår, men vi har..."

Et lite klipp fra Rhodo Vest sin stand i Aenum, hvor Vestlandets største hagemesse ble avviklet 24. - 26. april i år.

Etter at dugnadsgjengen hadde rigget torsdag kveld, og Arboretet på Milde hadde bidratt med snittblomster og rhodokvister fra en praktfull vårblostring, ble standen med sine 4x3 m et vakkert skue. Med verve-materiell, diverse årganger av Lapprosen, rhodolitteratur av Per Magnus Jørgensen, Gunnar Gilberg og Ole Jonny Larsen for salg, var Rhodo Vest klar til å møte publikum. Det var også skaffet til veie mikroskop hvor publikum kunne få se "teger live" og ferske blad med sykdomstegn. I tillegg var det egenproduserte planter fra Jan Rune Hesjedal, Torstein Borg og Jan Valle, slik at det også var noen godbiter for spesielt interesserte. Publikum fikk også anledning til å prøve seg på en "Rhodo-Quiz" som gikk ut på å definere 10 forskjellige bladformer. Svarkupong ble levert på standen for senere trekning. Oppgaven var nok vanskelig for de fleste, men det ble registrert en besvarelse med "10 av 10" fra egne rekker.

Kirsten og Terhi på rhodostanden. Foto: Thorolf Juvik.

En tidlig vår, og et praktfullt vårvær i Bergen hadde gitt hageinteressenten en flyging start. Paradoksalt virket det dempende på antall publikummere, men fredag ettermiddag, lørdag formiddag, og søndag var det godt besøk på vår stand.

Kontakten med publikum var god, alt fra dem som bare ville nyte synet av blomstene, til de mer interesserte. Alle fikk faglige råd og bistand, og en god utveksling av erfaringer på kjøpet. I tillegg til stand, bidrog Harald Kårtveit og Jan Rune Hesjedal til å profilere Rhodo Vest med faglige innlegg i Auditoriet.

Nå gjenstår det å se om det kommer nye ansikter på de neste møtene. Hjertelig velkommen skal de være! Som en foreløpig konklusjon: Vakker stand, godt besøkt, og en driftig komité bak det hele. Vel blåst!

Standen til Den norske Rhododendronforening! Foto: Kirsten Marie Storheim.

Årsmøtet i DNR på Ramme Gaard ved Hvitsten i Østfold

Tekst: Kari Marie og Harald J. Aandstad

Årsmøtesamlingen var 9. – 10. mai med Rhododendron Øst som arrangør. De hadde gjort avtale med skipsreder Petter Olsen om å få bruke hans fasiliteter til arrangementet.

Da vi kom fram til Ramme Gaard, var der folk fra Rhodo Øst som ønsket velkommen og rettledet oss dit vi skulle være. I Gildehallen, oppå den nybygde låven, var det pyntet med masse rhododendron, så det var ikke tvil om hva som skulle foregå.

Årsmøtet gikk greit og hadde en ryddig ledelse. Et tips til neste år: Sørg for at alle som har det, oppgir e-posten sin ved påmelding og send ut alle saksdokumentene i god tid. Det er ikke godt for en ny å følge med når dokumentene blir delt ut når hver sak begynner. For oss som er nye i sammenhengen var måten vi ble møtt på det mest positive, den inkluderende holdningen som ble vist.

Etter årsmøtet var det omvisning i hageanlegget ved gartnermester Tommy Ahnby fra Sverige. Det var en meget interessant omvisning i hagens mange "rom" og anlegg. Dessverre var gruppen litt for stor til at alle hørte alt. I hagen var det lagt ned et enormt arbeid for å få til alle rommene med bekkedal, teater, rhododendrondal, små vann og masse skulpturer. Anlegget er åpent for publikum i forbindelse med teaterframføringer og andre arrangementer.

Etter omvisningen tok Bård Ranheim oss med på en fantastisk tur han og Remi Alexander Nielsen hadde hatt til Kina for å samle rhododendronfrø i Kinas fjell. Dessverre ville ikke PC-en og videokanonen kommunisere, så det ble ikke noen bilder, men han fortalte

levende om det de hadde opplevd.

Om kvelden var det lagt inn et kulturelt innslag fra Vestby kulturskole der ei 16 år gammel jente sang nydelig for oss. Hun hadde en flott stemme som hun nok kan glede mange med framover. Til slutt ble det servert villsvingryte med tilbehør, kaffe og kaker.

På søndagen var det hagevandring i hagen til Roger Karlsen i Hvitsten. Noen var der allerede på lørdag. Det var en meget innholdsrik hage med masse rhododendron og magnolia. Her foregår det masse kryssing av planter og mange nye varianter ble vist fram. Vi fikk se hvordan greiner ble lagt ned for å få roting og stiklingsformering. Her var det mange tips for en nybegynner, men også masse prat om kryssinger som gikk langt over hodet på noen av oss.

Takk for et inkluderende, lærerikt og interessant arrangement ypperlig gjennomført av Rhododendron Øst.

P.S. Ved Kari Pahle

Da hagevandringen hos Roger Karlsen var ferdig, inviterte Ebba og Jens Holmboe til en spontan hagevandring i sin atriumshage på Ås. Ebba og Jens har en hage på ca. 130 m², med ca. 120 forskjellige *Rhododendron*, I hagen har de til sammen fått plass til ca. 1000 forskjellige planter – *Trillium*, *Meconopsis* m.fl. i et vakkert anlegg. Etter vandringen ble vi invitert på hyggelig lunsj. En flott avslutning for dem som opplevde dette.

Fra venstre: I Petter Olsens park, så er vi i Roger Karlsens hage, og til slutt i atriumshagen til Ebba og Jens Holmboe. Foto: Øyvind S. Aasheim

Oppfordring fra redaksjonen: Ta pennen fatt!

Redaksjonen av Lapprosen etterlyser innlegg frå leserne. Vi ønsker og håper du vil skrive noen ord, og slik bidra til at Lapprosen blir enda mer leseverdige. Har du gode eller mindre gode erfaringer med en plante, vil andre lesere ha glede av å ta del i disse.

Det er gledelig at vi så langt har hatt mange gode og lange artikler i bladet. Dette er selvsagt det aller viktigste, men vi ønsker også små "snutter" om din erfaring, for eksempel fra egen hage. Vi tror at dette vil øke mangfoldet i Lapprosen.

Kanskje har du en favorittplante du ønsker å fortelle om. Det kan òg være en plante som er i grenseland for hardighet, eller lite i bruk, men som du har lyktes med i din hage. Muligheten for valg av tema er mange, og redaksjonen er glad for alle bidrag.

Innleggene trenger ikke være lange utredninger, gjerne noen linjer, slik du synes det passer. Ett eller flere bilder med tilknytning til teksten er ønskelig.

Redaksjonen ønsker også bilder med hage- og rhododendronmotiv for bruk på Lapprosens omslagssider. Å finne frem til fine bilder med god oppløsning har vært en utfordring for oss. Vi håper at du kan hjelpe til med denne oppgaven.

Nye medlemmer

Styret ønsker følgende nye medlemmer velkommen i foreningen:

Gunn Marit Hals Apeland	Myrvegen 3C	2052 Jessheim
Lars Bevanger	Viggjara	7354 Viggja
Gudrun Salvesen	Kjetsaa	4737 Hornnes
Margit Andrea Hauso	Hauso	5777 Grimo
Merly Nakken	Postboks 122	5341 Straume
Marit Astrup	Haug Gård	2436 Våler
Berit Rossabø	Fanahammeren 34	5244 Fana
Karen Sofie Dale	Chr. Kroghsgt. 9	4307 Sandnes
Liv Hufthammer	Gravarskroken 1-166	4327 Sandnes
Tor Frostestad	Syftesokbakken 30b	4045 Hafrsfjord
Gunnleiv Edland	Nyeveien 4	4340 Bryne
Øivind Hansen	Stovnerveien 44	0982 Oslo
Sylvi Solberg	Fromreide	5614 Kjerrgarden
Sigrid Helen Reksten	Øvre Fyllingsvei 6	5161 Laksevåg
Aslaug Meisland	Skarabakken 10	4308 Sandnes
Inger-Lise Fonneland	Mellomveien 11	4870 Fevik
Gro Hege Eide Knutsen	Molltveitleitet 10	5353 Straume
Erlend Tolaas	Slettevikveien 24	5124 Morvik
Ingolf Koksæther	Smørblomstveien 32 B	7050 Trondheim
Ståle Sørensen	Jessnesvegen 605	2320 Furnes
Sigmund Tveisme	Osen	5781 Lofthus
Lars Frydendal	Øvre Furumoen 2	8515 Narvik
Gunnvor Nordland	Noredalen 210	4308 Sandnes
Reidar Heimvik	Nyheimsvegen 17	5363 Ågotnes
Geir Idland	Eidland	4330 Ålgård

Årsmelding 2008 for Den norske Rhododendronforening

Årsmøtet 2008 ble avholdt i Bergen, Naturhistorisk Museum, Museplass 3, den 14.06.08. Det var 24 medlemmer tilstede. Audun Arne ble valgt til møteleder og ledet oss gjennom de forskjellige bolker. Det var ingen innkomne saker. Årsmelding, regnskap og budsjettforslag ble enstemmig godkjent. Valgene ble raskt unnagjort, alle forslag fra valgkomitéen ble enstemmig godkjent. Etter møtet ble vi invitert med på en vandring i Muséhagen, guidet av professor Per Magnus Jørgensen. Det ble en innholdsrik og morsom omvisning både når det gjelder planter og historien bak parken. Vi takker Per Magnus Jørgensen som alltid stiller opp når han blir spurt.

Om ettermiddagen/kvelden samlet 20 av oss seg i hagen til Randi og Harald Kårtveit på Sotra. Der fikk deltakerne en omvisning med påfølgende grilling og god drikke.

På styremøtet den 21.08.2008 konstituerte styret seg slik: Harald Kårtveit, leder (valgt på årsmøtet), Olaf Hammersland, nestleder, Terhi Pousi, sekretær, Bjørg S. Rasmussen, kasserer, Betsy Søfteland, styremedlem, Audun Arne, varamedlem, Øyvind S. Aasheim, varamedlem, Torstein Borg, varamedlem. Revisorer: Kim Lingjærde og Ole B. Vikøren (gjenvallgt på årsmøtet). Valgkomité: Inga Olsen, Anne Rieber (gjenvallgt) og Jan Rune Hesjedal (ny).

Styrets arbeid: Det har blitt avholdt 6 styremøter, hvorav møtet den 19. januar var et felles styremøte hvor alle lokalagene deltok. Lokallagene fungerer godt og aktiviteten er høy. Se årsmeldingene fra lokalagene i Lapprosen nr. 1/2009.

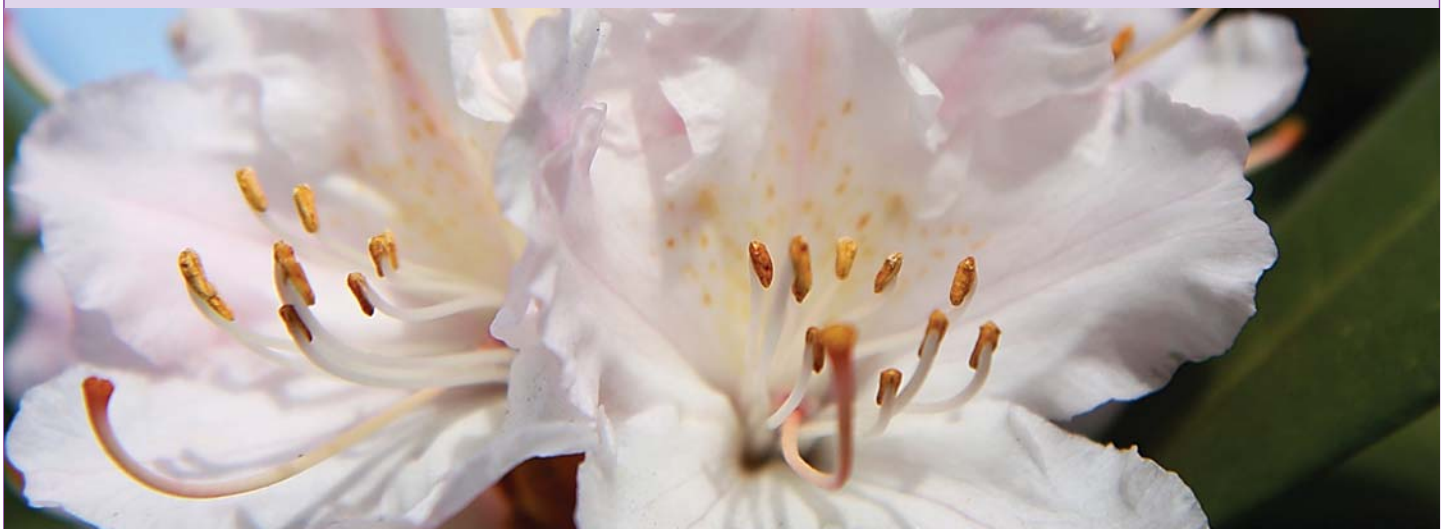
Turer: Styret planlegger en tur til Syd-Sverige i forkant av årsmøte som skal holdes 9. mai av Rhodo Øst.

Lapprosen: Redaksjonen består nå av Kirsten Marie Storheim, Jan Rune Hesjedal og Bente Borghild Hauge. Det nye formatet og layouten i A4 format er blitt en suksess, med mange positive tilbakemeldinger. Redaksjonen i Lapprosen ønsker å rette en stor takk til alle som har levert tekst og bilder til bladet.

Nettsider: Nettportalen brukes flittig av våre medlemmer. Takk til Vidar Winsnes for det arbeidet han utfører som redaktør for våre nettsider.

Økonomi: Laget har god økonomi og kostnadskontroll. Egenkapitalen pr. 31.12.2008 var kr. 172.398,21.

Medlemstall: Pr. 31.12.2008 er det registrert 330 medlemmer. Av disse var 93 tilknyttet lokalforening Øst, 64 lokalforening Sør, og 140 lokalforening Vest. 33 medlemmer var direkte tilknyttet hovedforeningen, da det ikke finnes lokalag i deres område. Foreningen har hatt en nettotilgang på 6 medlemmer i 2008.

Regnskap for Den norske Rhododendronforening

INNTEKTER	2007	2008	Budsjett 2008
Kontingenter	81490,00	79885,00	83000,00
Loddsalg/arrangementer/møter			
Annonse. Medlemsblad	600,00		
Renteinntekter	6064,00	7969,00	6500,00
Gaver	0,00		
Medlemssalg plantekjøp Skottland	33362,17	37499,67	39000,00
Diverse inntekter Skriftserie		10850,00	
Innbetalinger Sør-England tur	361680,68		
Underskudd		11148,71	8731,45
Sum	483196,85	147352,38	137231,45
UTGIFTER	2007	2008	Budsjett
Kontingent andel Rh Sør	3350,00	3400,00	3400,00
Kontingent andel Rh Øst	3750,00	4250,00	4250,00
Kontingent andel Rh Vest	6700,00	7000,00	7000,00
Porto og gebyr	18538,42	14587,37	18500,00
Rekvisita og kontorutgifter		2610,00	2000,00
Utgifter til Web side	1224,00	1264,00	1224,00
Møter/arrangementer	4395,50	5200,39	5000,00
Reiseutgifter	4464,56	8129,00	11500,00
Vervebrosjyre, Bannere	9402,50		
Bøker og info materiel	254,86		
Gaver og oppmerksomheter	1500,00	3053,76	2000,00
Medlemsblad	36000,00	45900,00	40000,00
Utbetalinger Sør-England tur	355430,50		
Utgifter plantekjøp i Skottland	30745,98	37467,45	37357,45
Diverse utgifter	1000,00	6039,00	5000,00
utgifter skriftserie		8451,41	
overskudd	6440,53		
Sum	483 196,85	147352,38	137231,45
Eiendeler:	2007	2008	
Innestående i bank , foliokonto	16 925,08	467,37	
Innestående i bank , sparekonto	166 621,84	71 930,84	
Fastrenteinnskudd		100 000,00	
Sum	183 546,92	172 398,21	
Gjeld/Egenkapital:	2007	2008	
Egenkapital 01.01.	177106,39	183546,92	
overskudd	6440,53		
underskudd		-11148,71	
Sum	183546,92	172398,21	

Bergen 31.12.2008 / 10.02.2009

Harald Kårtveit (sign.)
leder
Kim Lingjærde (sign.)
revisor

Bjørge S. Rasmussen (sign.)
kasserer
Ole B. Vikøren (sign.)
revisor

Den norske Rhododendronforening

Protokoll fra årsmøtet 2009

Tid: 09.05.2009 Sted: Ramme Gaard, Rammeveien, 1545 Hvitsten 39 frammøtte, hvorav 27 stemmeberettigede.

Leder i Den norske Rhododendronforening Harald Kårtveit ønsket velkommen til årsmøtet og overleverte en rhododendronklubbe til årets årsmøtearrangør Rhododendron Øst ved leder Øyvind S. Aasheim.

Sak 1: Valg av dirigent Audun Arne ble valgt til møteleder.

Sak 2: Valg av referent og valg av 2 medlemmer til å underskrive protokoll

Terhi Pousi ble valgt til referent. Roger H. Karlsen og Erik Gustavsson ble valgt til å underskrive protokollen.

Sak 3: Årsberetning Olaf Hammersland leste årsberetningen (se Lapprosen 2/2009). Årsberetningen for 2008 ble godkjent.

Sak 4: Regnskap

Regnskapet for 2008 (se Lapprosen 2/2009), med revisorenes godkjenning, ble gjennomgått av Bjørg S. Rasmussen.

Regnskapet for 2008 ble enstemmig godkjent. Kommentar fra Knut Gjermundsen om et eget underregnskap til utenlandstur vurderes videre av styret.

Sak 5: Fastsettelse for kontingent for 2010 Styrets forslag, uforandret kr 250 kr, ble enstemmig godkjent.

Sak 6: Budsjettforslag Bjørg S. Rasmussen gjennomgikk styrets forslag til budsjett for 2009. Budsjettforslaget ble enstemmig godkjent.

Sak 7: Innkommne saker

7.1. Vedtektsforandring, forslag fra Jan Rune Hesjedal 05.04.09 (vedlegg 1.)

Forslaget gjaldt § 5.2. der antall styremedlemmer ble foreslått redusert fra 5 til 4 medlemmer. Årsmøtet støttet styrets anbefaling om ikke å endre antall styremedlemmer.

7.2. Vedtektsforandring, forslag fra styret 15.04.09 (vedlegg 2.)

Årsmøtet støttet styrets forslag, med en liten endring. Forslaget gjaldt i hovedsak § 5.2. som etter revidering lyder:

"Foreningen ledes av et styre på 5 medlemmer og 3 varamedlemmer, som velges på årsmøtet. Leder velges ved særskilt valg for ett år. Styrets øvrige medlemmer velges for 2 år. Varamedlemmer velges for ett år. Styret velger selv nestleder, sekretær og kasserer. Styrets medlemmer kan som hovedregel gjenvelges inntil sammenhengende funksjonstid er blitt 6 år.

Styret er beslutningsdyktig når minst 3 av medlemmene er tilstede. Vedtak treffes ved alminnelig flertall. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme. Styret skal ved årets avslutning legge frem årsberetning og revidert årsregnskap. Det skrives referat fra styremøtene."

Vedlegg 3: Vedtekter for Den norske Rhododendronforening, revidert 09.05.09.

7.3. Opprettelse av en ny lokalavdeling SørVest i Rogaland, forslag fra styret 21.04.09 (vedlegg 4.)

Årsmøtet ga sin fulle tilslutning til opprettelsen av en ny lokalavdeling og ønsket Rhododendron SørVest hjertelig velkommen.

Sak 8: Fastsettelse av andel årskontingent til lokallagene for 2010 Styrets forslag, uforandret kr 50 per medlem, ble enstemmig godkjent.

Sak 9: Valg av leder, styremedlemmer og varamedlemmer

Olaf Hammersland leste opp valgkomiteens forslag. Siden Betsy Søfteland, som egentlig ikke var på valg, ønsket å fratre sitt styreverv, foretok årsmøtet følgende valg:

Styret for Den norske Rhododendronforening 2009-2010:

Harald Kårtveit	1 år	leder	- gjenvalg
Terhi Pousi	2 år	styremedlem	- gjenvalg
Lin Didriksen	2 år	styremedlem	- ny
Torstein Borg	1 år	styremedlem	- ny (for Betsy Søfteland)
Bjørg S. Rasmussen	1 år	styremedlem	- ikke på valg
Øyvind S. Aasheim	1 år	varamedlem Øst	- gjenvalg
Audun Arne	1 år	varamedlem Sør	- gjenvalg
Reidar Vigrestad	1 år	varamedlem SørVest	- ny

Sak 10: Valg av to revisorer

Valgkomiteens forslag ble enstemmig godkjent. Revisorer for år 2009:

Kim Lingjærde - gjenvalg

Ole B. Vikøren - gjenvalg

Sak 11: Valg av valgkomité Årsmøtets valg av valgkomité for 2009:

Anne Rieber - gjenvalg

Jan Rune Hesjedal - gjenvalg

Frode Harnes - ny

Sak 12: Fastsettelse av tid og sted for neste årsmøte

Rhododendron Sør påtok seg å arrangere årsmøtet 2010.

Tidspunktet fastsettes av Rhododendron Sør i dialog med styret.

Hvitsten, 09. mai 2009 Terhi Pousi Roger H. Karlsen Erik Gustavsson
referent underskriver underskriver

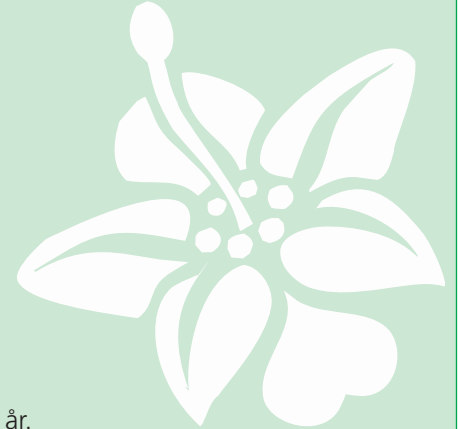

Årsmøtet forberedes i Gildehallen.
Foto: Øyvind S. Aasheim.

Vedleggene finner du på nettsidene våre: www.rhododendron.no.

Ta gjerne kontakt med Terhi Pousi dersom du ønsker tilsendt papirkopi (se telefonnummer etc. foran i bladet).

Referat fra årsmøtet i Den norske Rhododendronforening avd. Øst

Tid: 25. april 2009 kl. 12.30 til kl. 13.30.
Sted: Varlo park, Hokksund.
Tilstede: 14 medlemmer og 4 ledsagere.

Sak 1: Øyvind Aasheim ble valgt til møteleder.
Sak 2: Turid H. Bergerøy ble valgt til sekretær.
Sak 3: Baard Ranheim og Perly Berge ble valgt til å underskrive protokollen.
Sak 4: Årsberetningen for 2008 ble enstemmig godkjent.
Sak 5: Regnskapet for 2008, som forelå ferdig revidert, ble enstemmig godkjent.
Sak 6: Budsjettet for 2009 ble enstemmig godkjent.
Sak 7: Det var ikke kommet inn noen forslag til behandling på årsmøtet.

Sak 8: Styret for 2009 ble valgt som følger:

	Øyvind Aasheim. Gjenvolgt for 1 år.
	Erik Gustavson, ikke på valg.
	Arnfinn Nypan, ikke på valg.
	Kari M. Aandstad, ny (valgt for 2 år)
Varamedlemmer:	Roger Karlsen.
	Perly Berge.

Sak 9: Revisor: Berit Ramleth, gjenvolgt.
Sak 10: Valgkomité: Turid H. Bergerøy (valgt for 1 år) Styret utnevner et supplerende medlem til valgkomiteen.

Rygge, 26.04.09
Turid H. Bergerøy
referent

Kviteseid, 29.04.09
Baard Ranheim
sign.

Roa, 04.05.09
Perly Berge
sign.

Adresser og tlf.nr. til styremedlemmene:

Øyvind Aasheim (leder):
Maridalsvn. 84 0458 Oslo
Epost: oyvind7aasheim@gmail.com

Tlf.: 22 37 75 15

Erik Gustavson:
Hellaveien 31 E 2013 Skjetten
Epost: eri-g@online.no

Tlf.: 63 84 38 56 / 930 03 702

Arnfinn Nypan:
Traraveien 54 1609 Fredrikstad
Epost: nypan@online.no

Tlf.: 69313443/ 97481842

Kari Marie Aandstad:
2266 Arneberg
Epost: kari.marie@aandstad.com

Tlf.: 62 95 31 03 / 992 71 925

Roger Karlsen:
Ekelundveien 3 1545 Hvitsten

Tlf.: 64 95 53 31/ 908 24 327

Perly Berge:
Roavn. 58 2335 Stange
Epost: perly.berge@fjellstyrene.no

Tlf.: 62 57 83 12 / 918 18 987 jobb 22 83 15 35

Protokoll fra årsmøtet

i Den norske Rhododendronforening avd. Sør 12. mars 2009

Leder Audun Arne ønsket velkommen og foresto årsmøteformalia. Frode Harnes ble valgt til møteleder. Gudrun Arne ble valgt til referent. Nina og Knut Gjermundsen ble valgt til å underskrive protokoll.

Årsmøtesaker:

1 Årsmelding.

Leder leste styrets årsmelding, som også sto i Lapprosen 1/09.

Vedtak: Årsmeldingen enstemmig godkjent.

2 Regnskap. Kasserer Vidar Olsen gjennomgikk revidert regnskap for 2008.

Vedtak: Avdelingens regnskap for 2008 enstemmig godkjent.

3 Budsjett. Vidar Olsen presenterte forslag til budsjett for 2009.

Vedtak: Forslag til budsjett for 2009 enstemmig godkjent.

4 Valg. Nina Gjermundsen presenterte valgkomiteens forslag:

Styremedlemmer: Forslaget er basert på antall 4 medlemmer.

Vidar Olsen og Lis Herlofsen sitter til årsmøtet i 2010.

Audun Arne Gjenvalg for 2 år, sitter til årsmøtet i 2011.

Kathrine Lyngstad Nyvalgt for 2 år, sitter til årsmøtet i 2011.

Leder for 1 år: Audun Arne.

Varamedlemmer:

Nina Gjermundsen Sitter til årsmøtet i 2010.

Frode Harnes Gjenvalg for 2 år, sitter til årsmøtet i 2011.

Valgkomité:

Gudrun Arne Valgt for 2 år, sitter til årsmøtet i 2011.

Nina Gjermundsen Gjenvalg for 1 år, sitter til årsmøtet i 2010.

Inga Olsen Sitter til årsmøtet i 2010.

5 Revisor: Knut Gjermundsen, gjenvalg for 1 år, til årsmøtet i 2010.

Vedtak: Valgkomiteens forslag ble i sin helhet vedtatt med akklamasjon.

6 Innkomne forslag: Leder fremla følgende forslag fra styret til tekstendring i vedtektenes § 3: Formuleringen "Styrets medlemmer kan gjenvelges inntil 6 års sammenhengende funksjonstid" endres til: "Styrets medlemmer kan i hovedsak gjenvelges inntil 6 års sammenhengende funksjonstid".

Vedtak: Styrets forslag enstemmig godkjent.

7 Fastsettelse av tid og sted for neste årsmøte:

Vedtak: Neste årsmøte fastsatt til 11. mars 2010, Stinta skole, Arendal.

Etter det formelle var det kaffe og kaker, og Mona Klemmetsen hadde lysbildeshow med spennende og variert presentasjon av planter, årstider og utvikling i sin vakre hage.

Arendal 18. mars 2009

Gudrun Arne
referent

Nina Gjermundsen
sign.

Knut Gjermundsen
sign.

Høstprogram 2009 for Rhododendron Sør

15.08 **Hagevandring** hos Ulf Petterson, Frillestad, Høvåg, kl 11.00. Variert og spennende augustopplevelse.
Tlf. 95908539.

19.09 **Høstmøte.** Stinta skole, Arendal, kl. 11.00. Stikking, bytting av stiklinger.

Ole Johnny Larsen: Lysbildeforedrag om "De store plantejegerne", og Vestlandsbilder – hva som lykkes godt på nordvestlandet

Protokoll fra årsmøte i

Den norske Rhododendronforening, avd. Vest

Leder for Rhodo Vest, Torstein Borg, ønsket velkommen til årsmøtet som ble avholdt i Naturhistorisk Museums kantine tirsdag 17. mars 2009. Det var 35 frammøtte på årsmøtet.

Ingen hadde merknader til innkallingen i *Lapprosen* nr 1/2009 eller til saklisten.

Sak 1: Jan Rune Hesjedal ble valgt til møteleder.

Sak 2: Egil Sæle ble valgt til referent.

Sak 3: Lin Didriksen og Roy Scholten ble valgt til tellekorps og til å skrive under protokollen.

Sak 4: Årsmelding for 2008, publisert i *Lapprosen* nr 1/2009, ble lest av Egil A. Sæle og deretter enstemmig godkjent.

Sak 5: Regnskap og budsjett.

Regnskapet for 2008 ble gjennomgått av Terhi Pousi, og Sølvi Søfteland leste opp revisjonsmeldingen. Regnskapet ble godkjent ved akklamasjon.

Forslaget til budsjett for 2009 ble gjennomgått av Terhi Pousi og deretter enstemmig godkjent.

Sak 6: Innkomne forslag.

Det var lagt fram forslag fra styret til årsmøtet om endring av vedtektene.

Følgende endringer ble enstemmig vedtatt:

§ 4 Styret

Foreningen ledes av et styre på 3 – 5 medlemmer og 2 – 3 varamedlemmer som velges på årsmøtet. Leder velges for ett år. Styrets øvrige medlemmer velges for 2 år.

Varamedlemmer velges for ett år. Styret velger selv nestleder, sekretær og kasserer.

Styrets medlemmer kan gjenvelges inntil sammenhengende funksjonstid er blitt 6 år, som hovedregel.

§ 5 Årsmøtet

Siste linje i § 5 får følgende ordlyd:

Endringer av vedtektene krever 2/3 flertall på årsmøtet.

En siste linje i vedtektene føyes til slik:

Revidert: Årsmøtet i Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest. Bergen, den 17. mars 2009.

Sak 7: Valg av leder, styremedlemmer og varamedlemmer:

Styret i 2008:

Torstein Borg,	leder,	valgt for 1 år	på valg
Thorolf Juvik,	styremedlem	valgt for 2 år	ikke på valg
Terhi Pousi,	styremedlem	valgt for 2 år i 2007	på valg
Egil A. Sæle,	styremedlem	valgt for 1 år	på valg
Jan Valle,	varamedlem	valgt for 1 år	på valg
Frøydis Oen,	varamedlem	valgt for 1 år	på valg
Håkon Morvik,	varamedlem	valgt for 1 år	på valg

Valgkomitéens forslag til valg av styremedlemmer for 2009, presentert av Randi Valen Fessl:

Torstein Borg	gjenvelges for 1 år som	leder
Terhi Pousi	gjenvelges for 2 år som	styremedlem
Egil A. Sæle	gjenvelges for 1 år som	styremedlem
Håkon Morvik	velges for 2 år som	styremedlem
Jan Valle	gjenvelges for 1 år som	varamedlem
Frøydis Oen	gjenvelges for 1 år som	varamedlem

Valgkomitéens forslag ble vedtatt ved akklamasjon. Det ble først stemt over ledervervet, deretter de øvrige styremedlemmene under ett.

Sak 8: Valg av revisor:

Sølvi Søfteland, revisor valgt for 1 år på valg

Valgkomiteens forslag: Sølvi Søfteland gjenvelges for 1 år som revisor.

Sølvi Søfteland ble ved akklamasjon gjenvalgt for 1 år i samsvar med forslaget.

Sak 9: Valg av valgkomité:

Randi Valen Fessl og Bjarte Synnevåg ble valgt til valgkomité i samsvar med forslaget fra styret.

23. mars 2009 Egil A. Sæle
referent

Lin Didriksen
sign.

Underskrifter:

Roy Scholten
sign.

